

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENCZ-U. 111 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkek:	
A boldogulás útja. <i>Milhofer Sándor.</i>	15
Székelyföldi állapotok. <i>Pushás Jenő.</i>	16
Az új intézmény. (Év.)	16
Egy általánosan követésre méltó példa. <i>Monostori Károly.</i>	17
Az istállótrágya kezelése. <i>Hofman Jenő.</i>	18
Sz.-Lónai gazdálkodás.	18
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. (É. e.)	19
Egyleti élet.	20
Vegyes közlemények	20
Közzgazdaság, üzlet, forgalom:	22
Szerkesztői üzenetek	22
Hirdetések	

A boldogulás útja.

Intenzivitás korunk gazdálkodásának jelszava. Ez a gazdasági válságból kivezető út, ez a rossz gazdálkodási viszonyok panacea.

A gazdák helyzete általában véve rossz: s csodálatos, hogy a labirinthusból kivezető fenti fonalat egy akarattal nem keresik, s így helyzetükön egy csapással nem változtatnak.

A baj azonban az, hogy az intenzív gazdálkodáshoz pénz kell: nagy átlagban pedig bizvást elmondhatjuk, hogy a gazdának pénze nincs.

A gazdának mindig a maga sajátos viszonyai között kell keresni, hogy hogyan boldogulhat a legjobban. Univerzális gyógyszer nincs: csak a profilaktikus szerek azok, melyek általánosíthatók.

A gazda úgy gazdálkodjék, a hogy sajátos viszonyai között a legjobban lehet. Mindenki maga ismeri legjobban a baját: össze kell azt egyeztetni a gazdálkodás általános szabályaival, igyekeznie kell, hogy az okszerűség útján haladjon, s akkor az intenzitás különösebb hangoztatása nélkül is boldogulhat.

Az intenzitás nem mindig aranybánya: csak a helyes intenzitás az. De ha ezt a gazda körülményei nem engedik meg, ha az aránylag nagy tőkebefektetés nehézségekbe ütközik, úgy alkudjék meg a viszonyokkal, igyekezék az általános gazdálkodási törvények szem előtt tartása mellett gazdálkodásának vitelét folytatni.

A gyakorlati szabályok helyes csoportosítása adja a helyes elméletet. Miért is a ki elméleti gazda a szó helyes értelmében, az a legjobb gyakorlati gazda. Rég mult idők danája az, hogy a gazda csak az ökor faránál tud tanulni. A gyakorlat megedzi a tudást, a gyakorlati gazdálkodás tüze adja azt a hajlékonyságot, melylyel a gazda tudását minden viszonyok között alkalmazni tudja, melylyel azt minden adott alkalommal érvényesíteni tudja. Az elmélet adja a rendszeres gazdálkodást.

Tanulni nem szégyen sem könyvből,

sem a gyakorlati életből. A kettő egyenrangú, jóllehet az utóbbi primus inter pares. Ez azonban az elméleti tudást háttérbe nem állíthatja. A gyakorlat adja a mestert, az elmélet képzi a gazdát.

Ne induljon a gazda hangzatos jelszavak után. Hallgasson meg mindent, de tegyen úgy, a mint az viszonyai között a leghelyesebbnek látszik. A tudomány sok régi előítéletet, babonás hitet rontott le, — de a nagy hangon hirdetett elvek nem mindig a tudomány hirdetői.

A gyakorlati gazda maradjon a gazdálkodás terén: ez az ő helye. Ezt érti, ennek ismeri minden csinját-binját, s érti át teljes egészét. A politika nem neki való. Annak szövevényes útjait kiismerni nem elég a részletkérdésben való jártasság: annak helyes felfogása az állampolitikai ismeretek egészének tudását feltételezi.

Más szóval: helytelenek tartjuk, ha minden gazdából politikus válik. Foglalkozék a politikával az, kinek ideje van a politikai tudományok egészébe behatolni.

A gazda akkor fog a legjobban boldogulni, ha a gyakorlati gazdálkodás terén keresi a boldogulás útját.

Franciaország már nem akarja termés átlagait növelni: az árak emelésének problémája az, mit meg akarna oldani. Hazánkban a termés átlagok emelése oly fontos kérdés, hogy a mellett minden háttérbe szorul. Ha a mostani átlagon felül produkálunk 2—3 mázsával, úgy ez annyi mintha a jelenlegi átlagok árát 2—3 frttal emelnék.

Ez a mi feladatunk.

Ennél fontosabb agrárpolitikai kérdés a magyar gazda előtt nincs.

A magasabb átlag recompensatiót nyújt mindenért: igaz, hogy csak bizonyos hatások közt áll ez a fokozott átlagokra, de a határokat mi sajnos egyhamar át nem lépjük.

Ezen a téren, ebben az irányban, nem agítálhatunk eleget.

Milhofer Sándor.

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési módja

MAUTHNER ÜDÖN

cs és kir.

udvari szállító

magkereskedése

Budapesten

vásárol:

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napiáron mindenféle gazdasági magot, és pedig:

(28.)
lóheremagot,
luczernát,
bíborherét,
fehér herét,
nyulszapukát,
baltaczimet,
tavaszi bükkönyt,
mustármagot,
lenmagot,
fehér kölest,
vörös kölest,
kendermagot,
gomborkát,
napraforgót,
csibehurt stb stb.
továbbá:
akácsmagot,
gleditschlamagot,

a Magyar Mezőgazdák Szövetkeze

Budapest. V. Alkotmány u. 51

*most perre be. lóhere lucerna
minden más vetőmagról pütközletét*

s ezért mintázat ajánlatot kér.

Székelyföldi állapotok.

Ugy a szaklapokban, mint a napi lapokban sok mindenfélét olvastam a mi állapotokról. Hogy kezdenek velünk szélesebb körben foglalkozni. az nagyon jó és örvendetes esemény. Bár sikere lenne a sok jóindulatu felszólalásnak! De akkor, a midőn valaki a székelyföldi állapotokról szól, nem helyesen teszi, ha azon viszonyokat, melyek éppen kezűgyében vannak: az egész székelysége általánosítja.

Nem J. L. urnak e lap legközelebbi számaiban megjelent alapos fejtegetéseit értem, melyekre más alkalommal szándékozom visszatérni, hanem a többek között olvastam igen sokszor azon állításokat, hogy a székely nép tolvaj, lusta, meg nem bízható stb.

Sokáig várokotam, hogy akadjon valaki, a ki ez állításokat a maguk értékészálítsa itt, ahol azok elhangzottak. Nem, sőt ismételtelen olvastam olyas jellemzéseket. Jóllehet az illető író ezen nép veréből való vér és állítása szerint ismeri az ő népet; én, a ki e néppel mindennap érintkezem, bátran merem állítani, hogy ha azon nép, melyet jellemzett, olyan: az már nem a valódi, hamisítatlan székely nép. Nem lehet az egész székelysége ama jellemzést általánosítani.

A mi vidékünköt és viszonyainkat alaposan ismerem. Itt születtem, itt élek e nép között, ismerem jó és rossz tulajdonait. Ez a nép nem nyáron, hanem télen keresi a legtöbb pénzt. A gyergyói székely a famunkálatokra ezrével kerestetik és vitetik ki Romániába is s a roppant hidegekben fárasztó, izasztó munka mellett napjában ezerszer néz szembe a halállal. Ez nem tunya, nem dologkerülő, nem megbízhatatlan. Tőlünk nincs székely kivándorlás. Ezt már máskor is hangoztattam e lapokban. Az, a ki könnyebb megélhetést végett éveig Romániában lakik, visszajön, mihelyt biztosítva van itthoni existenciája. Ezer közül csak 1-2 ha künn marad s azért se nagy kár. Ezzel nem mondom, hogy nincs székely kivándorlás más vidékekről.

A miben a mi népünk viszonyai a többi székelyekével azonos: ez az általános szegénység, eladósodottság, az elhagyatottság és gazdasági elmaradottság.

E nép férfiai sok pénzt keresnek, de általános hibájuk a könnyelműség és számítani nem tudás. Otthon az asszony gyermekeivel együtt nyomorog, kinlódik, míg férfai pénzt szerez s ha a férfi haza kerül: van eszemiszom, míg a pénzben tart s mikor az elfogy: újból karjára veszi fejszóját s megy újból szerezni. A számítani nem tudás, vagyis az előrelátás hiánya az oka annak is, hogy vidékünkön alig akad gazda, kinek több-kevesebb teher ne lenne birtokán. E terhek pedig leg többnyire rövid lejáratu, nagy kamatu pénzek. Ezek emésztik fel a jövedelem és keresmény egy jó nagy részét. Hullatja a székely verejtékét a „takarékpénztár“ ak hazájába, mert rendkívül ragaszkodik silány rögéhez, de ha valamely szerencsétlenség éri, vagy elegendő hó nem esik, hogy a famunkálatokat végezhesse s nincs pénzkeresete: megszólal a dob az ősi székely birtok felett.

A mi népünk szereti a földet. Ha szerét ejtheti, szívesen vesz azt, még kölcsönből is. És sajátságos, mely különben a nép conservatív hajlamánál fogva természetes jelenség, hogy a nyomásos rendszerről nem akar le-

mondani s a helyesebb gazdálkodási elveket nem akarja elfogadni és követni. A gyergyói gazdasági egyesület már évektől fogva tartat gazdasági előadásokat a földművelésügyi miniszterium támogatása mellett, melyeken a rétek és legelők ápolásáról, a takarmánytélék termeléséről, az állatok helyes tenyésztéséről s minthogy vidékünk éghajlata nagyon kedvez a gyümölcstermelésnek, ennek felkarolása céljából buzdító előadások által szói népünkhez. Eltekintve 1-2 alkalomtól: szívesen hallgatják az előadásokat. 80 és 250 között váltakozik községenként jelenleg is a hallgatók száma. Pár évvel ezeiótt egy gazdasági előadásom alkalmával a tagosítás előnyeiről szólottam a népnek egyik községenkben s már a tagosítás hallatára annyira kezdett zugni a kétszáz főnyi tömeg, hogy abba kellett hagynom előadomat. Pedig vidékünkön a takarmánytermelés kell, hogy a gazdaság alapját képezze, a mi a mostani tarló legeltetési, tagosítatlan rendszer mellett ki ván zárva. Nálunk igen gyakori a 10 ezer holdas, sőt ennél sokkal nagyobb közös erdő és legelő területek is vannak községenként. Ezek közösen volnának használandók, de a belső határokat még kényszer utján is kellene tagosítani. De nem olyan eljárással, mint a hogy megkezdettek Ditró, Szárhegy és Remete nagyközségekben, mert így elriasztatik tőle a nép. Már évek hosszú sora telt el az arányosítási és tagosítási munkálatok bevezetésétől fogva, rég hogy fel vannak a határok mérve, sőt a becslés is foganatosítva s talán még éveig kell várni. Az örökösödés, továbbá a szabadszabóli és kényszereladások nagy száma folytán nap-nap után beálló tulajdonos-változások ma-holnap használhatlaná teszik a sok százezerbe került telmérési munkálatokat. E szegény székely közbirtokosság anyagi áldozatokat hozott, hogy a maga sorsán segítsen, nem kért ezrekbe kerülő „akció“-t, hanem feláldozta a regálékárpótlásba kapott filléreit is e birtokrendezésekre. Valjon ki fogja kárpótolni a birtokosságokat, ha a szükséges bírósági személyzet hiánya miatt még tovább húzódik a munkálatok befejezése?

Tagosítás nélkül nem lehet a székelyföldnek megfelelő gazdasági rendszerre átmenni. Ezt mindenki tudja, a ki a gazdálkodáshoz ért.

A J. L. urnak helyzetünk javítása érdekében tett ajánlatai általában igen helyesek, melyekről véleményemet legyen szabad valamelyik következő számban elmondanom.

Puskás Jenő.

Az új intézmény.

Az 1901. január 1-én életbelépett 1900: XVI., a gazdasági munkás- és segélypénztár-ról szóló törvénynek lényegesebb rendelkezéseit szükségesnek tartjuk a legszélesebb körben ösmertté tenni. A törvénynek a néppel való megösmertetése, megértetése az első és legfontosabb föladat. Hogy ne tekintse azt a nép egy rája rótt újabb adónak, haszontalan költsékezésnek, hogy megértse, ellenszolgálmányként befizetéséért mit kap baleset és megbetegedés esetében ő, és halála esetében hátramaradottjai, hogy az egész intézmény emberies céljának meg is feleljen: birtokosnak, bérlőnek, gazdatisztnak, papnak, tanítóknak, jegyzőnek kezét kell fogni a törvény

szándékának és rendelkezésének világos megértetésére.

Az I. fejezet a tagokról szól. Rendes tag lehet az, a ki gazdasági munkás, vagy gazdasági (külső) cseléd, ha munkásigazolványa, vagy cselédkönyve van, továbbá mindenki, a ki gazdasággal foglalkozik. Rendes tag lehet férfi vagy nő, a ki 14 évesnél idősebb, de 35 évnél fiatalabb. Ez a rendelkezés azonban csak 1906. elejétől lép életbe, mert addig az ideig a 35 évnél idősebb, de 50 évnél még fiatalabbak is fölvetetnek tagul. Aki a pénztár rendes tagja akar lenni, fölvetel végett jelentkezék lakóhelyén a községi élőljáróságnál (tanács), illetve — ha már megalakult — a helyi bizottságnál, a hol életkorát bizonyító anyakönyvi kivonatával, vagy más okmányával a felvételi díj lefizetése mellett taggá lesz. Az erre célra kért anyakönyvi kivonat bélyegmentes. A felvételi díj a 35 évnél fiatalabbak részére 2 kor., a 35 évnél idősebbeknél 4 k. A jelentkező a felvételi díj lefizetéséről nyugtatványt kap, a tagsági könyvet az igazgatóság küldi meg. A rendes tagsági díj kétféle lehet: 10 k. 40 f. az első csoportban, vagy 5 k. 72 f. a második csoport részére. Természetes dolog, hogy — amint később látni fogjuk — a segítség is a második csoport részére is csak felét teszi az elsőnek. A fölvetel jelentkezőnek az első félévi részletet azonnal készpénzben kell lefizetni, mert csak akkor lép jogába. A tagsági díjat bármely postahivatalnál a tagsági könyvvel együtt megküldött befizetési lapon le lehet fizetni s ezt a postahivatal elősmervényvel látja el.

Az első félévi tagsági díj (vagyis az első csoportbeli tagoknál 5 k. 20 f., a második csoportbeliekénél 2 kor. 86 f.) készpénzben való lefizetése után a második félévtől kezdve a tagsági díjat részletekben is törlesztheti a tag olyképen, hogy az előjáróságtól, (tanácsból), vagy ha már megalakult, a helyi bizottságtól megfelelő gyűjtőlapot kér és tagsági díjának részletfizetése céljából 20, illetve 5 és 6 filléres levélbélyegeket vesz s azokat a félév folyamán a gyűjtőlapra fölragasztja. Így meg van könnyítve a tagsági díj fizetése és nem kell egy viszonylag nagyobb pénzüsszeget egyszerre lefizetni. Az ilyen bélyegekkal ellátott gyűjtőlapot a postahivatal a félév folyamán készpénz helyett elfogadja. Az alatt az idő alatt, míg a tagot a pénztár segíyezi, a tagsági díjat nem kell fizetni.

A lakóhelyváltoztatást az új lakóhely illetékes hatóságánál kell az új tagnak bejelenteni.

A ki a félévi tagsági díjat a félév kezdetéig meg nem fizeti: tagsági jogát elveszti s arra sincs igénye, hogy a már befizetett díjakat visszakapja. Kizáratik a tagok sorából az, a ki büntett, vagy mezőrendőri kihágás miatt jogerősen elítéltetett, a ki a pénztárt megkárosította, a ki kivándorolt. A ki tagsági jogát elvesztette és újból a rendes tagok sorába akar lépni, éppen olyan módon kell eljárnia, mintha azelőtt nem is lett volna a pénztár tagja.

Aki kétszeres segélyt akar igénybe venni, és két tagsági könyvet akar, természetesen kettős tagsági díj mellett váltani, az azt az előjáróságnál, vagy helyi bizottságnál jelentse be s az ilyen tagnak csak egyszeri fölveteli díj fizetése mellett két tagsági könyvet küld az igazgatóság.

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részecinek állandó nagy raktára és javító műhelye.

Arumért 5 évig felelek. (529.)

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemű és vászonraktára,

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca (Belközép) 3. szám.

Valódi Linoleum és Cocos futószőnyeg. Dus választék divatos férfi- és női ingek-, mindenféle szabású alsónadrágok-, valódi francia fehér és színes len-batászt zsebkendőkből. Ferdinand Richter-féle Rumburgi-, Creás-, Irlandi és Hollandi lenvásznak. Francia satin, creton, oxford és madapolán ingszövetek és ingbetétek. Mindenemű férfi, női és gyermek téli alsó ruhák. Nagy raktár szőnyeg, paplan, pokrócz és matrácokban. Elvállal kiházasítást vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik. (530.)

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható. (531.)

Bagosy és Társa építőmester

építési irodája

Kolozsvárt, Lókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkálatok, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

A tényleges katonai szolgálat ideje alatt a rendes tagnak tagsági díjat nem kell fizetnie, ha a katonai szolgálat megkezdése előtti és utáni legközelebbi fizetési határidő előtt katonai és tagsági könyvével ellátva tagsági joga fentartása végett a fönti hatóságoknál jelentkezik.

Annak a gazdasági cselédnek, a ki legalább három éve van ugyanazon gazdaság szolgálatában, ha az 1901 év folyamán föl akarja magát rendes tagnak vétetni és akarja, hogy a belépést megelőzőleg eltöltött évei beszámíttassanak, az ezen évek után járó összes tagsági díjakat be kell fizetnie és legalább még három évig kell a rendes tagsági díjat fizetnie. A megszakítás nélküli három évi szolgálatot cselédkönyvével kell igazolnia. A cseléd helyett ezeket a díjakat a munkaadó is fizetheti s ha három éven belül halna el a cseléd, az összes befizetett díjak örökösének, vagy munkaadójának térítettik vissza. Minden rendes tag helyi bizottsági tagokat választhat és annak tagjául megválasztható.

A rendes tagokon kívül vannak rendkívüli tagok, a kik évi 1 korona tagsági díjat fizetnek. Vannak azután alapító tagok, a kik egyszersmindkorra legalább 50 koronát befizetnek. Jogaik: az igazgató-választó közgyűlésen szavazhatnak és a ki cselédje helyett az év elején előre sajátjából befizeti a pénztárba az első csoportbeli rendes tagság egész évi díját (10 k. 40 f.) és ennek legfeljebb csak a felét tudja be a cseléd bérébe, a törvény által megszabott 120 fillér köteles hozzájárulás fizetése alul az évre fölmentetik.

Ezekon kívül minden munkaadó köteles minden gazdasági cselédje után évenként 120 fillért befizetni. Minden cselédje, a kiért így 120 fillért befizetett, a rendkívüli tagok részére megállapított segélyben részesül.

A II. fejezet a *segélyezésekről* intézkedik. 1. *Baleset* esetében minden tag, tehát a rendkívüli is a hozzátartozója, vagy munkaadója által előhívott pénztári orvos ingyenes gyógykezelésben és a gyógytárhoz szükséges mindenféle orvosszerben ingyen részesül. Ha a baleset nem a munkaadónál teljesített munka közben történt s a tag a miatt egy hétnél hosszabb időre válik munkaképtelenné, a míg munkaképessége helyre nem áll — de 60 naponál tovább nem — ez időn belül naponként 1 koronát ad neki a pénztár. Ha a munkaadónál, munka közben éri a tagot baleset, az összes gyógytári költségeket és legfeljebb 60 napig minden napra 1 koronát a munkaadó tartozik sajátjából előlegezni. Ha a munkaadó a baleset megtörténetében nem volt hibás és kötelezettségének eleget tett, a pénztár költségeit visszatéríti a fizetési kötelezettség lejártá után 15 nap alatt benyújtott számlája ellenében. Ha cselédről van szó, köteles igazolni, hogy a 120 fillért befizette. Ha a munkaadó a gyógykezelés, vagy segélyezés tekintetében kötelezettségeinek nem tett eleget, a sérült, vagy hozzátartozói forduljanak az előjárásához, vagy helyi bizottsághoz s az a gyógykezelést és segélyt fizetni fogja s azt a munkaadón utólag behajtja. 60 napon túl terjedő betegség esetében pedig havonként 10 korona segélyt kap; ha a baleset következtében meghal, hátramaradt családjának egyszersmindkorra 400 korona segélyt, vagy ha családja nem maradt, temetésére 100 korona segélyt ad a pénztár.

2. Ha 10 évi tagság után munkaképességét bármely okból előreláthatólag mindenkorra oly mértékben elvesztette, hogy a foglalkozás következtében felényit sem képes évenként megkeresni, mint a mennyi egy helybeli (nő, férfi) gazdasági munkás vagy cseléd évi átlagos keresménye, élete fogytáig, illetőleg keresetképességének netáni visszanyeréséig havi 10 korona segélyt kap;

3. ha ily segélyt még nem kapott, úgy 65 éves korában egyszersmindkorra 100 koronát kap, a mi nem zárja ki azt, hogy ha 65 éves korán túl válik munkaképtelenné, később a havi 10 korona segélyt is megkaphassa, illetőleg ha baleset éri, a baleseti segélyeket igényelhesse;

4. ha meghal a tag és halálát nem baleset okozta, akkor családjának:

ha legalább 5 évig volt tag 200 korona,

ha legalább 10 évig volt tag 250 korona,

ha legalább 15 évig volt tag 270 korona,

segélyt, vagy ha családja nem maradt, temetésére 100 korona segélyt ad a pénztár.

A második csoportbeli rendes tagnak segélyre ugyanazokban az esetekben van joga, mint az első csoportbeli rendes tagnak azzal a különbséggel, hogy a jelen 1. és 2. pontban felsorolt esetekben (tehát ha nem balesetről, baleset folytán bekövetkezett munkaképtelenségről vagy halálról van szó) az ott megszabott segélyösszegeknek csak a *felét* kapja.

Ezek azok a lényegesebb intézkedései az új törvénynek, melyek a belépés és a segélyezés módjait írják elő. Reméljük, hogy az illetékes körök lélekösmeretességével és buzgóságával ebből az új törvényből új intézmény lesz, az emberszeretet és a méltányosság intézménye. (Lő.)

Egy általánosan követésre méltó példa.

I.

Ma, mikor már nem foroghat fenn többé kétség az iránt, hogy hazánk állattenyésztése egyike azon legelsőrendű tényezőknél, amelyek nélkül a világversenyben helyünket megállani képesek nem volnánk, örömmel kell, hogy eltöltsön bennünket minden mozzanat, mely enemű erőink izmosodását bizonyítja.

Ha országosra sok helyt azt látjuk, hogy hamis jelszavak, divatáramlatok után indulva, áldatlan, meddő kísérletek tétetnek a hazai állatállomány számbeli szaporítására és minőségbeli tökéletesítésére minden jól megfontolt cél, világosan megjelölt irány nélkül, s kilyukadnak ez okszerűtlen cselekvésben egy-egy keserű csalódásra kivált amiatt, mert nem volt eléggé okosan megcsinálva a terv s nem volt eléggé jól megválasztva az eszköz és talán hiányzott a körültekintő, jól következtető, eléggé okos elme és kitartó, ügyes vezető, következetes vezetőem is; ha mondom, sok helyt ezt látjuk és ennek ellenkezőjeképpen szemünkbe ötlük aztán valami örvendetes jelenség is, ritkán vizsgáljuk behatóbban, hogy mik voltak hát a kedvező eredmények szülői, hanem rámondjuk kurtán, hogy: hja, ott egészen mások a viszonyok, körülmények és hogy azoknak az embereknek bolond szerencséjük volt!

Pedig amiképen a balsikerekből, azoképen a kedvező eredményekből az állattenyésztés terén is, becses tanulságok, követésre méltó vagy utánczásra veszedelmes tanulságok vonhatók le s a míg e tanulságokat jól levonni, értékük szerint méltatni és a legindokoltabban alkalmazni meg nem tanuljuk, addig a sikerek kívánatos elterjedése és általánossá válása csak jámbor óhajtság marad.

Pedig nem az az ideál e dologban sem, hogy az ország egy része tejben-vajban fürödjék. másrésze pedig nyomorogjon, hanem hogy jusson mindenhová valami a jóból s ezért kell minden hivatott faktornak oda hatni, hogy a követésre méltó példák köztudomásra jussanak éppugy, mint a követésre nem ajánlható rossz példák is.

Ha valamely faktor, úgy a szaklap leginkább közvetíteti e példákat s ezért tartom én célszerűnek ez alkalommal egy általánosan követésre méltó példának a bővebb taglalását.

Alkalmat adott nekem erre a magyar-óvári szarvasmarha-tenyésztési egyesület, melynek működését megalakulása óta élénk figyelemmel kísérem s melynek 4-ik működési évről a jelentés előttem fekszik.

Míg külföldön az egyes államokban az állattenyésztés és a gazdasági jövedelmezőség nagy előnyére szere-száma sincs a hasonló egyesületeknek, addig hazánkban az ujjainkon elszámálhatjuk azokat. Ez is sok arra, hogy a létezőket figyelemmel kísérjük s ha példájuk jó, kövessük, ha pedig rossz, kerüljük. Hasonló irányban működést kifejtő más egyesületek érdemeiből bármit is levonni eszembe nem jut, sőt még párhuzam felállítására se képezi céloimat; csak érdeme szerint ismertetni és méltatni kívánom a közérdekre való tekintettel a jelzett egyesület működését s annak eredményét.

A magyar-óvári szarvasmarha-tenyésztési egyesület 1896-ban 22 taggal alakult s ma (1900-ban) tagjainak száma meghaladja az 1500-at. Nincs Moson vármegyének egyetlen állattenyésztő községe, melyből tag az egyesületbe beiratkozva ne volna s nincs hazánkban egyetlen állattenyésztési egyesület, mely ekkora taglétszámot mutathatna fel.

Az egész megyére kiterjedő ezen élénk érdeklődést és résztvevést nem egyedül az üdvös eszme (a vármegye szarvasmarhatartó gazdáit egyöntetű, nagy hasznót hajtó marha-állományhoz juttatni) keltette fel, mert hiszen a jelszó dacára az egyesület megizmosodása lassan ment, úgy, hogy a működés 2-ik évében még csak 300, 3-ik évében 600 tagja volt és szakadatlan kitartó munkában számos nagy nehézséggel kellett megküzdenie e vezetőségnek, hogy a megerősödésben a folytonosság meg ne szakadjon; s éppen ezen önfeláldozó, fáradhatatlan munkásság keltette fel a további érdeklődést s a hova-tovább fényesebb sikerek biztosították az egyesület további erősödését odáig, ahol ma áll. Enélkül bizonyára egészen más kép tárulna elénk, mint a minő tényleg most elénk tárul s az egyes vezető egyének ezen önfeláldozó ügybuzgalma, reformáló talentuma, tárgy, eszme iránti szeretete és lelkesültsége; tapintatos, céltudatos és következetes okos munkája az, amit követendő példaképen első helyen kell, hogy kiemeljek, őszinte elismeréssel adózván először a mű megalkotóinak, aztán a vármegye derék tenyésztőinek, kik az egyesült erőnek messzeható fontosságát, ha nehezen is, de végre felismerték és saját érdekükben, de a közérdekekben is, az ügy javára minden lehető erőikhez, képességekhez mérten megtettek.

A pénzbeli erő, mely felett az egyesület rendelkezik, valóban elenyésző csekély azon sikerekkel szembeállítva, melyeket elért. Az 1. frtos tagdíjakon kívül adomány és segély címen pénzt kapott az egyesület pl. a múlt évben a földmívelési miniszteriumtól, a vármegyei gazdasági egyesülettől, M.-Óvár várostól és a vármegyétől, Frigyes főhercegtől, Khuen-Héderváry gróftól, a m.-óvári takarékpénztártól s törzskönyvelési díjakból, mindössze valami 5300 frt körüli összegben, melyet — valami 200 forint kivételével — a múlt évben ki is adott.

Hogy mit nyújtott mindezért tagjainak s mit tett általában az ottani szarvasmarha-tenyésztés és gazdasági jövedelmezőség érdekében, azt egész terjedelmében elolvashatja a ki akarja a hivatalos jelentésből.

Már múlt évi szeptemberben megtartott közgyűlése is nem az a sablonszerű összejövétel volt, melyhez az ember általánosan szokva van. A vezetőség ugyanis sorsolással kötötte egybe gyűlését akként, hogy a megjelentek közül sokan egy-egy hasznos gazdasági eszközhöz juthattak anélkül, hogy a sorsolásban való részvételért külön kellett volna

fizetniök. Ez a reform a tagokra háramló haszon mellett azt eredményezte, hogy a tagdíj hátrálékok csökkentek s a közgyűlés látogatottsága addig nem észlelt mértékre hágott.

Az anyaállat-állomány javítását célozva, az egylet 1 $\frac{1}{4}$ éves úszóket vásárolt össze s azokat a tagok számára elárverezte, szemelött az tartva, hogy a vételáron is tenyésztő kezébe jussanak eként az állatok. Hasonlóképen tenyészbiákat szerezvén be, részint közvetítette a községeknek, részint árverés útján juttatta azokat a közös tenyészetekbe. Hogy e tekintetben mily haladást tett, mutatja az, hogy működésének 1-ső évében 10, 2-ik évében 30, 3-ik évében 49 és 4-ik évében 62 db. szakértelmesen és szigorúan megválasztott tenyészbiákat közvetített, eként jelentékeny mértékben hozzájárulván az ottani marhaállomány javításához és egyöntetűvé tevéséhez.

Ugyanezen céltól vezéreltetve, az egylet több ízben állatdíjazást rendezett s ezüst, nikkel és bronz érmék mellett 80: korona pénzdíjat is kitűzött, azonkívül alkalmazta azon követésre nemkülönböztetve méltó kitüntetés is, hogy valamely községbeli legjobb állatnak díszes nyakszija alkalmazott csengőt juttatott.

Az egyesület állattenyésztési felügyelője sok alkalommal oktatásokat tartott a tenyészállatok megbirálásáról a helyszínen s begyakorolta a gazdákat is az ítéltozésba.

Rendezett továbbá az egylet tejelőversenyeket is, hol nem különben díjakat és kitüntetések osztozt szét, azonkívül állatdíjazással és biztosítással kapcsolatos borju-legelet is létesített, melyről a következő adatok felsorolását közérdekűnek vélem.

Monostori Károly.

(Befejező közlemény következik.)

Az istállótrágya kezelése.

A gazda aranybánya a trágya-telep. Ezen gyűjtjük össze trágyánkat, itt készítjük elő azt. Az istállótrágyával pótoljuk vissza a talajnak a termés által elvitt növényi tápanyagokat. Klimatikus viszonyaink között pedig még a trágya azon befolyásától sem szabad megfélekednünk, a melyet az a talaj fizikai tulajdonságainak javítására gyakorol.

Egy szóval az istállótrágyát még nem nélkülözhetjük.

Dacára annak, hogy mindannyian ismerjük a trágya végtelen hasznosságát, mégis igen hiányosan kezeljük azt.

Nem tulozok, ha azt állitom, hogy kifogás alá esik trágyakezelésünk az aljadzástól kezdve az alászántásig, még pedig azért; mert nem fordítjuk rá azon gondot, a minőt ez megérdemel.

Első sorban nem ügyelünk arra, hogy a trágya légeny-tartalmát megkössük. Rendesen megelégszünk azzal, hogy az állatok alól kihordott aljat egy csomóba összerakjuk és már sokat tart magáról az a gazda, a ki rendes gödröt ásat a trágyának és abban hordja össze a friss trágyát időről időre meglocsolva azt az összegyűlt trágya-lével.

Pedig ezzel még ugyan keveset lendíthetünk a dolgon és még is győződünk munkánk hiányossága felől, ha figyelembe vesszük, hogy *Holdefleisz*, *Müntr* és *Girard*, német tudósok kísérletei szerint az így kezelt trágya 28—48%-át veszíti el nitrogén-tartalmá-

nak. Ezen pótolhatatlan veszteség azonban nem az egyedüli; mert körülbelül még 35% más növényi tápanyagokat is veszít.

Oly sok ez, hogy érdemes ezen kérdéssel behatóbban is foglalkozni, annál is inkább, mivel itt nem érték termeléséről van szó. hanem inkább a meglevő érték megtartásáról.

Az eddigiekből elég világosan kitűnik, hogy első sorban a trágya-telepre kell a kellő gondot fordítanunk.

A földbe menedékesen ázott trágya-telep nem óv meg a légeny-veszteségtől; de még a kirakott aljú trágyatelep sem, ha úgy nincs az alja készítve, hogy a nedvesség azon át ne szivárogon.

Erre nézve meggyőzőek Dr. *Rippert Pál*, a nauei gazdasági intézet igazgatójának kísérletei. *Rippert* ugyanis kimutatni ohajtván a nitrogén veszteséget, mely a gazdát elszívárgás folytán éri, 4 trágyatelepet választott ki. Az 1-ső ezek közül csak a földbe volt leásva. A 2-iknek kövekkel volt az alja kirakva. A 3-iké téglákkal, végre a 4-iké szintén kövekkel kikövezve. A trágya kihordása után földfűrő segélyével, mind a 4 telep aljából, különböző mélységből talajmintákat vett és *Kjeldahl* módszere szerint meghatározta az egyes rétegek légeny-tartalmát.

Az eredmény meglepő volt, a mennyiben még a 250 cm. mélyről vett minták is következő légeny-tartalmat mutattak 1000 rész talajban: Az 1-ső telepnél 0.77, a 2-iknél 0.98, a 3-iknél 0.70, a 4-iknél pedig 0.61 részt, holott ezzel szemben ugyanoly mélységben a kitűnő minőségű szántóföldben 1000 rész talajra csak 0.11 rész légeny jelenléte volt kimutatható. A trágyatelepek 40 cm.nyi mélységben az előbbi sorrend szerint 1.40, 2.14, 0.94, 0.75 rész légeny találtatott

Oly nagy ezen veszteség, hogy nem csodálkozhatunk, ha a külföldi gazdák ezt kikérelendő, trágyatelepeik alját és oldalfalait, lehetőleg követ rakják ki és a hézagokat olvasztott szurokkal öntik tele.

Hogy tehát valósággal a trágyatelep rendeltetésének megfelelően, nekünk is az előbbi módon volna célszerű telepeinket elkészítenni, a hol nem lévén kő kapható, ott azt téglával pótolva. A szurok oly olcsó, hogy az első évben is kifizeti magát már a befektetés.

A telep helyes berendezésével csak az elszívárgás által érhető veszteség ellen védekezünk. Hátra van magunkat a 48%-ig terjedhető elpárolgás ellen védelmeznünk.

Az utóbbi évek kísérletei kimutatták, hogy a légeny, mint szabad légeny és mint ammóniák párolog el. Még pedig az elpárolgás nem azonnal az állatok ürítése után következik be; hanem csak egy bizonyos idő mulva, a mikor a légeny-képződést a trágyával és trágyalével érintkezésbe lépő bakteriumok ezt kifejlesztik

Mentül élénkebb az ammóniák-erjedés, annál nagyobb a légeny-veszteség, sőt ha ez szűnik, ismét más vegyi folyamat lép fel, t. i. az ammóniák átváltozik nitrít és nitráttá. — Ezen folyamat gyöngye alkáliák hozzájárulása által még csak fokozódik, a mennyiben a nitrít gyakran átváltozik nitráttá, mely alkalommal az anyag 92.8%, mint ilyen megmarad, 7.2% pedig a bakteriumok képződéséhez elhasználtatott.

Ha a légeny előbbi folyamatok által *salétrom-savvá* alakult át, akkor ismét egy má-

sik bakterium fajta lép fel, mely a *salétromot* bontja szét szabad légeny képződésével.

Ez a folyamat különösen akkor okoz sok kárt a gazdáknak, ha a trágya lazán van kint a telepen, a melyen a levegő élenye könnyen áthat,

Meg kell tehát kötnünk az ennyi átváltozásnak és állanásnak kitett légenyt A légeny megkötésére eddig leginkább a gipszet használtuk. Hogy célunkat azonban elérjük egy állatra naponkint 2.5 kilogramm gipszet kell alkalmaznunk. Igaz, hogy így 38 $\frac{1}{2}$ % veszendőbe menő ammóniából megkötünk, ez azonban drága és e mellett a kénsavas ammónium képződését nem kerülhetjük el. Le is tettek a gazdák ennek folytán ezen kötőszerrel. Használtak kénsavat, foszforsavat, sósavat az ammóniák megkötésére. de ezek is oly káros vegyületeket képeztek és oly sokba kerültek, hogy szintén le kellett gyakori alkalmazásukról mondani.

Végre földdel is tettek kísérletet, mely súlyánál fogva azon haszonnal is járt, hogy a telep megnyomatott, tehát a levegő nem férhetett a trágyához Ez eredmény, illetve elért haszon itt nem állott arányban a ráfordított munkával.

Mint legalkalmasabb kötőszeret a légenynek, kint a trágyatelepen *Holdefleisz* a kainitot ajánlja. ezzel kezelve a légeny-veszteséget 6.3%-ra redukálhatjuk. Az istállóban pedig a *tőzeg-por* hintését ajánlják, még pedig csak az állás végére hintve azt fel, hogy a lefolyó nedvességet szivja fel és bomlását akadályozza meg.

A tőzeg-por igen olcsó. sajnos, azonban nincs még eléggé elterjedve. pedig mint konzerváló szer nagy jövője van.

Még igen sokat lehetne a trágyakezelésről írni, azt hiszem azonban ennyi is elég már a figyelem felhívására.

A hegyvidéki szántóföldek termés átlagai oly csekélyek, hogy folytonos a panasz. — Tudjuk, ilyen fekvéssel bíró szántóföldeket mily nehéz megtrágyázni; de ha termést akarunk, kell azokat a kellő erőben tartanunk. Különösen ily területeken, nagy különbség ez, vajon félig elkorhadt polyvát viszünk-e ki a szántóföldre, vagy pedig ugyanazon erővel tápdus trágyát. — Mindannyian ismerjük a juh-hodályból kihordott és azonnal alászántott juh-trágya hatását a termésre. Ez pedig nem más, mint a milyennek az okszerűen kezelt trágyának lenni kell. Itt a juhok végezték azt a munkát, a melyet mi a trágyakezelés által ohajtnak elérni. És hogy ezt meg kell tennünk az kétségtelen, mert csakis így lesz meg a kellő termés eredmény, mely fentartásunkhoz az eszközöket szolgáltatja.

Holmann Jenő.

Sz.-Lónai gazdálkodás.

Itt a nép között élve, régóta figyelemmel kísérem annak gazdálkodási módszerét. Untalan hallom a panaszt: sulyosak a terhek, nehéz az életmód. Abba igazuk van, hogy a közterhek óriásit emelkedtek csak egy év óta is, valamint az életmód is megnehezedett, megdrágult a háztartáshoz — akármily szerényen is — feltétlen megkívántató fogyasztási cikkek. Ezt édes mindnyájan érezzük. Különösen itt Sz.-Lónán a gazdasági rendszer megváltoztatásával a jövedelmet is lehetne fo-

A Zalatnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára alánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. ez. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet“ raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.

(502.)

kozni, a mi által a terhek elviselhetőbbek lennének, de az a baj, hogy olyan a nép, mint a torma esetében; a már megszokott s az őseitől örökölt gazdálkodási rendszerén nem akar változtatni.

Itt ugyanis ős időktől fogva — úgy szólván — a tűzifakereskedésből élt a nép, a földjét pedig elhanyagolta és elhanyagolja ma is. Azt tartja, hogy elég neki, ha annyi gabonája terem, a mennyi egy évi kenyérszükségletét fedezi, pedig már nagyjából ott áll, hogy a tavaszi munka megkezdésekor nincs gabonája. Ennek pedig az az oka, hogy egész télen át literenként, vékánként elhordja a zsidónak, a ki uzsora kamatot vesz az ellenérték fejében

Nézetem szerint ezen az állapoton pedig „úgy lehetne segíteni, ha gyakori magyarázatok (felolvasások) által a fa-fuvarozásról le lehetne szoktatni és belterjes gazdálkodás — valamint a házi-ipar meghonosítását lehetővé tenni. Mert manapság már a fakereskedés és fuvarozásból megélni sehogya sem tud. Nem tud pedig egyfelől azért, mert elmúlt az az idő, a midőn távolabbi helyekről Kolozsvárra fát szállítani nem lehetett s így a kolozsvári közönség reá volt utalva, hogy a fa szükségletét a közelből szállítható fából fedezze, a mit kénytelen volt drágán megfizetni. Most azonban úgy áll a dolog, hogy a könnyű szállítási eszközök lehetővé tették a távolabbi vidéken eddig semmiért nem értékesíthető fát Kolozsvárra szállítani, s így verseny fejlődés lassanként, — ma már a fának tengelyen való fuvarozása, megélhetési módot semmi körülmények között nem nyújt. Megtörténik számtalanszor, hogy meg vesz egy méter fát az erdőn, annak lehozatalával — két tehénnel — eltölt egy napot, a másik nap beviszi a városba és alig nyerc rajta egy koronát. Ha kettőt, vagy esetleg oly szerencséje van, hogy három koronát nyer: akkor boldog ember. A míg haza jön, meg áll egy pár helyen, elkölt belőle, s másnap, midőn a pénzt megszámlálja, akkor látja, hogy nem nyert semmit. Hazavetődött 10 vagy 12 órakor éjjel, elcsigázott állatokkal és önmaga is fáradtan. Másfelől az is oka, hogy a környéken mindenütt a fa kereskedők kezében van, a kik már az erdőn drágán adják, látván azt, hogy úgy is megveszik, nagyot nyerne rajta. És ez így megy napról-napra. Ha adót kell fizetni: kölcsön kér. Ha tavasszal a gabonája elfogy: kölcsön kér. Egy szóval, ha forintokat kell kiadnia, majdnem mindig kölcsön kér, úgyannyira, hogy a helybeli hitelszövetkezetet nem is számítva, alig van Kolozsvárt pénzintézet a hova sz. lónai ember ne tartoznék. Ezen a bajon pedig könnyen lehetne segíteni, a jövedelmüket megkészszerezni — sőt nem állítok nagyot, ha megháromszorozni is lehetne, sokkal kevesebb munkával, kevesebb fáradsággal aként, ha oda lehetne terelni, hogy belterjes gazdaságot folytassanak és a házi ipart megteremtsék. Meg van itt minden kellék ahhoz, hogy ezt keresztül lehessen vinni. Van legelője annyi, hogy a saját állataiknak elég, de ezt is elhanyagolják. Az egész legelőn egyetlen kút nincs — a mi fő kellék — és e nélkül legelőt képzelni sem lehet. Van meg lehetőségi jó termőföldje. Lehetne tejgazdaságot, kertészetet folytatni. Termelhethetnének mestereséges takarmányt, répat bőven s a takarmány-szükségletüket fedezhetnék irthon. E helyett azonban elmennek a Kolozsvári szénafüve részibe csinálni szénát sok fáradság, költséggel és idővesztéssel. Meg van az a felette kedvező helyzetük, hogy nagy város közelében lévén a tejet nyers állapotban értékesíthetik, valamint a házi iparcikkeket is.

Meglehetne honosítani háziiparként — a cirok-seprű készítését, Ehez is megvan minden kellék. Ha minden ember csak a kukorica földjét ültetné kereken, kerül belőle annyi, hogy egész télen lenne mit feldolgozzon a meleg szobában. Közel lévén fűrésztelep, hulladék lécet nyélnék pótya áron kaphat. Vesszőt a határ eleget ad, úgy, hogy most a kolozs-

vári kosárfonók szükségletüket majdnem mind innen elégítik ki.

Meglehetne honosítani a kosárfonást, ahhoz is lehetne elég anyagot kapni. S mindezeket könnyű szerrel lehetne értékesíteni Kolozsvárt.

Ha mindezek meghonosítva lennének: jól lehetne állani érte, hogy télen által nem kellene a gabonát literenként elhordani, sem pedig mikor adót, vagy egyéb nyomorúságot kellene fizetni a bankhoz meg uzsorához folyamodni. Lenne akkor jó marhájok, elegendő trágyájok, míg most egyetlen jó tehenet a faluba nem lehet kapni, az mind elcsigázott, gyenge állat, a mit ha a piacra is visz nem ér pénzt. A trágyát pedig elhullatja az erdőn és Kolozsvárt.

Persze ehhez az is kellene, hogy jó példát lássanak s ugyszólván már az iskolába magába szedje a gyermek a fent körül írt módszereket. Fájdalom ez nincs meg. Magam részéről legalább nagy reményeket tápláltam az állami iskola felállításával, de épen olyan nagyot csalódtam. Habár 5 éve ide s tova, hogy fel lett állítva az állami iskola, nem hogy bár egy csemetét ültetett volna a tanító, de még azt is kivágatta a mi meg volt. Sem a konyhakertészetet üzembe nem vette — a mi éppen itt — nagyon is aktuális, hanem a kertben csak dudva terem.

Magam ugyan csekély tehetségem szerint teszek, a mit lehet saját érdekemben is. Kicsi gazdaságotam belterjesen kezelem, tejgazdaságot, kertészetet folytatok s így a takarmányra fektetem a főszólyt, mert másként nem is tudnék megélni. A cirok-termelést is a jövő évben megkezdem. El is értem annyit, hogy 1897. évben, mikor haza jöttem az egész községből egy liter tej nem ment be Kolozsvárra s ma már négy tejes-szekér hordja a tejet, de ez még mind-édes kevés ahhoz, a mit elérni lehetne, ha volna mozgató-erő a községben, mivel én tanyán lakom, s habár szívesen adok felvilágosítást bárkinek, a ki meghallgat: gyöngye az én erőm ahhoz, hogy eredményt tudjak elérni. messze kijárni jó szántából alig akad közülök egy-kettő, a ki fáradságot vesz magának arra, hanem ott benn a községben kellene lenni arra hivatott egyéneknek, a ki szóval is, tettel is buzdítsa, magyarázza és szemléltethetővé tegye a népnek, mert hiába, még csak ott állunk, hogy buzdítás, rábeszélés nélkül népünk a saját javára sem tesz semmit, irtózik minden újítástól.

Vajna Ödön.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „*Gazdasági Lapok*“ érdemes és figyelemre méltó cikkei közül „*A sertésenyésztés irányelvei*“ címen. Rámutat arra, hogy Németország elzárta piacát zsirsertéseink elől, hogy Ausztria is mindent megtesz ennek kieszközölésére, terjed a vajjal való főzés divatja s a hentesek is folytonosan hússertések tenyésztésére serkentenek: szükséges tehát, hogy gazdáink is a mennyire tehetik alkalmazkodjanak a viszonyokhoz és a zsirsertés helyett hússertés tenyésztésére helyezzék a súlypontot. Ez azonban nem könnyű dolog, mert nem csak a tenyésztés anyagát, hanem a sertéstartás viszonyait is meg kell változtatni. Külterjes viszonyok közt az edzettebb mangalica zsirsertés ki nem küszöbölhető, mert az ilyen gazdaságokban termelt sok tengerit a mangalica fizeti meg legjobban, noha — a mint tudjuk — később fejlődik és nem elégségesen szaporodik. De edzettségénél fogva luxus ölatkat nem igényel. Az ilyen viszonyok közt a meztelen testű angol disznó nem találja föl helyét. Pedig előnye a korai fejlődése és szaporasága. Meg lehet ezt is olyanra hizlalni, mint a mangalicát, de a vidéki hentesek, a kik sok és vastag szalonnát keresnek, nem szeretik, mert nem oly zsíros, inkább több

hust és kiadóbb sonkákat ad. — Bizonyos viszonyok közt. a hol például tejgazdaság is van, és a tejet vaj alakjában értékesítik, a hol visszamarad az erős fehérnyanyagot és tejcukrot tartalmazó lefölözött tej, ott ez babbal és burgonyával keverve kitűnő tápláló takarmánya lesz az angol fehérdisznó frisslingek nevelésére. Ha ezt az elválasztástól kezdve 9–10 hónapig ilyen takarmánnyal hizlaljuk, akkor elérjük azt a frisslinget, melynek ösztövére jó husát a közönség nagyon szereti s melynek sonkáiból készül a világhírű prágai sódar. A mangalica malac is értékesíti, de nem oly jól a lefölözött tejet. Szinte husos lesz, de mégis kövérebb, mint azt a fogyasztás szereti. Az angol disznó sokkal szaporább, mint a mangalica s az a hit, hogy malacait megeszi, jótartás mellett nem történik meg. A mangalica és angol húsdisznó közt van a Polandchina. Ez is gyors fejlődésű és szapora. A hideget jól tűri, a meleget kevésbé. Legel is. Ha zsirra hizlaljuk, vastag szalonnát és sok zsirt ad, ha húsrá, akkor olyan lesz, mint az angol. Mangalicával is keresztezik. A sertés-vész iránt talán még kevésbé fogékony, mint az előbbi kettő. Tenyésztése nálunk is terjed már. Természetesen mindenki viszonyaihoz alkalmas fajtát tenyészessen és hizlaljon.

A „*Magyar Gazdák Lapja*“ azoknak a gazdáknak indokait sorolja föl, a kik a takarmányt jobb szeretik szálasan és nem szecskaízva etetni. A szecskaízást ellenző gazdák azt tartják, hogy:

1. A szálas takarmányozás takarékosabb, a tehének nem adnak tőle kevesebb tejet, husban nem vesztenek, általános érzésük nem rosszabbodik.

2. Takarmánymegtakarítással azért jár, mert a jószág a takarmányt jobban megrágnia és kérődzve, nyálkával jobban átnedvesítve, jobban kihasználja. Állatorvosok véleménye szerint tisztán szecskaízott takarmánnyal való etetésnél a takarmány nem kis része mindjárt a második gyomorba kerül a kérődzőknél, tehát nem lesz másodszor megrágnia, illetőleg kérődzve és így kevésbé lesz kihasználva; részben szálas takarmány etetésnél a vesztesség csekélyebb, teljes szálas takarmány etetésnél vesztesség egyáltalában nincs.

3. A szálas takarmány-etetést már a fiatal állatoknál kell kezdeni, hogy később is jól kérődzzenek.

4. A szecskaízott takarmánnyal tartott állatok karcsubb kinézése onnét van, hogy gyomrukát a szecska soha sem tölti ki úgy, mint a szálas takarmány.

5. A szálas takarmány etetése mellett az állatok jobban isznak, a mi annak a jele, hogy több nyálka választódik ki, de általános érzésük is jobb, mert a táplálkozás természetesebb.

Persze a kérdés helyes megítélése céljából a szecskaízott takarmány védőinek indokait is föl kellene sorolni.

A „*Közgazdaság*“, ez a fővárosi lap, mely valóban a közigazgatási élet minden ágára, minden részletére kiterjeszti figyelmét, egy olyan kérdés felé tereli érdeklődésünket, mely égető kérdése szegényebb néposztályunk anyagi létének. Érdekes összeállítást közöl arról az uzsoráról, melyet a zálogházak a legszegényebb embereknek legnagyobb szorultságukban szednek. A Magyarországon létező 163 zálogházból összesen 115 szed 15%-on felül kamatot. 18%-ot szed 48, 21%-ot 39 és 36%-ot szed 3. Akadtak körök, s így Nyitra vármegye is, melynek az eddigi magas kamatot redukálni akarták. S mi történt. A zálogházi uzsorások sztrájkolni kezdtek. És a legszegényebb emberek, a kik a mai nehéz viszonyok közt a kenyérre, a fára és szénre szükséges pár garast munka híján rongyos kis ékszereik vagy ünneplő ruhájuk elzálogosításával szereztek be, elzárva látják maguk előtt az utolsó, ha még oly drága hitelforrást is. Így lett a legnemesebb szándékú törekvés még vesztére annak a népnek, melyet megvédelmezni akartak. A cikk fölveti tehát, hogy mi a teendő

ezek ellen az üzelmek ellen? És megjelöli az egyetlen lehető utat. Ez az út a zálogházi ügy átalamosítása. Ha városainkban nincs meg az a szociálpolitikai érzék, melylyel belássák, hogy egy modern államban a zálogházi ügyet a mai elvadultságában továbbra is meghagyni merő lehetetlenség, ha nem tudják városi zálogházak létesítésével megoldani a kérdést, akkor nincs más kivezető út, mint, hogy az állam védje meg legvédtelenebb népét és az állam tartson csak zálogházakat. Kimutatja a cikk, hogy ennek keresztülvitelére nem kellene több 5 millió koronánál s ennek megszerzése sem lehet számba jövő feladat. Kétségtelen, hogy az illetékes körök figyelmét és érdeklődését magára fogja vonni ez az érdekes cikk. Elvégre is, ha színházaink és kulturális intézeteink nagy része állami lehet, akkor még szükségesebb, hogy nem élvezeti, de a nép megélhetési szükségleteinek fődözésénél kell a legmesszebbmenő védelmet nyújtani az arra legjobban rászorult néposztálynak.

A „Magyar Nemzetgazda” legutóbbi számában Milhoffer Sándor foglalkozik a munkás- és cselédsegélyző pénztárral. Kifogásait hat pontban mondja el. Az első kifogás, melyet legerősebben domborít ki az, hogy a fakultatív belépést hátrányosnak tartja s a kötelező munkásbiztosítást tartotta volna helyesebbnek. Eltekintve attól, hogy ez a tetszésre bízott önbiztosítás sokkal szabadelvűbb, mert az állam a munkást saját jóvoltának emelésére nem kényszerítheti, csak annak lehető feltételeit kell, hogy megadja, az a nagy kérdés, hogy milyen rendelkezésekkel tudhatna az állam érvényt szerezni a kötelezett biztosításnak, a mely nem kevésbé rendszeres, állandó és örökös fizetést követelne, mint most, mikor az lép be, a ki akar? Csak egy felelet lehet: az állam a nem fizetőt exekválná, licitálná. De hát ez az érdekében lehetne a munkásnak, a jóvóltáért történnék ez, mikor talán csakugyan nem tudná megfizetni a tagsági díjat? Tudjuk, hogy Milhoffer ösméri a népet s ha ő a mondja, hogy az „a békés fejlődést biztosító tevékenység hasznát fölismerni nem képes” abban sok igaz van. De a népnek ez a korlátolt fölfogása még sokkal nagyobb mértékben dominálna akkor, ha a befizetés quasi köteles adózás lenne. Egy ilyen kirovás akkor, mikor annak hasznát belátni nem képes, a legszegényebb munkásnépre súlyos, talán azt föllázító teher lenne. Fölvilágosítással, ösmertetéssel a nép csak befogja látni hasznát s mikor az első példák meglesznek, követni fogja azt majd a zöm is.

A második kifogása Milhoffernek, hogy a biztosítás halálra szól és nem megélésre. Ez tévedés. A törvény sokkal több segélyezést ad az életben, mint a halál után. Eltekintve a baleset okozta esetektől, a rokkantság, a bármely okból előállott keresetképeségnek csökkenése esetében kapja a segélyt, a mi bármely nyugdíjintézménynél előnyösebb, mert nem a korhoz, hanem az állapothoz köti a segélyezést. Már pedig bizonyos, hogy a legtöbb cseléd és munkás a 65. életéve előtt rokkanttá válik. És 65 éves korában egy viszonylag nagyobb pénzösszeget munkásságával gyümölcsöztetni nem is lenne képes. A megélés feltételeit biztosítani az elaggott munkásnak és hátramaradtjait a legszükségesebb segélylyel ellátni, ez lehet csak és ez a törvény célja.

Természetesen jó volna, ha a pénztár a befizetett tagsági díjat a kilépő munkásnak kiadhatná. De először is: ez folytonos bizonytalanságot, hullámozást, változást idézne elő a pénztár helyzetében; másodsor: az esetleg már kapott segélyezéseket nehéz volna elszámolni; és végül: könnyelműségre csábítaná a munkást, a ki, ha pénzhez akarna bármely okból jutni, egyszerűen kilépne a pénztárból.

A mi azt az ellenvetést illeti, hogy a fizetendő 5 frt 20 kr. sok, az már a különböző vidékek szerint bírálandó el. Az Alföld-

dön azt hisszük nem sok, mert ott akár arató-, vagy cséplőrészes a munkás, megkapja a maga harmados, vagy feles tengeriét, a maga 6—8—10 mázsa gabonáját, hozzá bizonyos időben napszámot is, mindenesetre 30 frtnál sokkal többet. A cseléd bére is 36—60 frt közt váltakozik s ha a szegődményéből nem is adhatna el, a tengeriföld. sertés-, tehéntartás jövedelméből önmaga tulságos megterhelése nélkül fizetheti azt az 5 frt 20 krt. Így a székely is és a dunántúli is. De ha sok az az 5 frt 20 kr. az a heti 10 kr., azzal minden belépő számot vethet, hogy tudja-e fizetni, de ha sok és ha — a mint Milhoffer jobbnak találja — kötelező volna mindenkire a fizetés, nem óriás súlyu teher lenne az ügy?

Mert egy olyan kényszer, mely a mostani 60 kr. háromszorosának fizetésére köteleznél a gazdát, azt hisszük nehezen is válhatott volna törvénynyé, de meg teljesen kizárná a pénztár jótéteményeiből a nem cselédet, a gazdasági munkást, a napszámot, a kiért a gazda nem fizetne, mert hiszen minden évben, minden héten más munkásai vannak.

Igaz, hogy a gazdák tömege az ujtásokkal szemben bizalmatlan, — mert nem hatol bele a lényegbe, mert nem érti meg. De ha bizalmatlan egy ujtással szemben, melyet csak akkor használ, ha akar, mennyivel inkább bizalmatlan, nem, ellenséges érzülettel viseltetnék egy olyan intézmény iránt, mely tőle pénzt követelne, a nélkül, hogy hasznát megértené! (é. e.)

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” állattenyésztési és kiállítási szakosztályának végrehajtó-bizottsága 1901. évi január hó 13-án (vasárnap) d. e. 10 órakor rendkívüli ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgy:

A kiállítási helyiség ügye.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számszámra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

A bécsi krampuszok — utoljára.

A hegy vajudott —
Az egér megszületett.

Ide s tova 6 hete már, hogy a bécsi mérsárosok és hentések egy-két nagyszájú, bőrében nem férő kollegájuk „nekibusulásának” felülve, hősleg elhatározzák, hogy a Bécsgyomrát hussal ellátó szt.-marxi piacon nem vásárolnak addig egy grammnyi sem, míg holmi „méltányos” követeléseik kielégítést nem nyernek.

Ezek a „méltányos” követelések kivált 3 felkiáltó jelben csucosodtak ki, nevezetesen: le a romániai marhabehozatali tilalommal! le az élősulyszerinti adásvevéssel! és le a fogyasztási adóval! És ezt a három felkiáltó jelet körül üvöltötte számos aposztrof, amely folytonosan a körül variált, hogy: vesszen a magyar állattenyésztés, hizlalás és kereskedelem s vesszen akár az egész magyar nemzet is, de ne vesszen, hanem teljen az osztrák husember zsebe.

S abba a „nagy” és „merész” gondolatba, hogy: majd megmutatjuk mi nektek gyatra magyarok, hogy ki vagyunk, ugy bele élték magukat, mint az önféjü gyerek, a ki „csak azért se” eszik, bár éhes, mert erősen kínálják.

Az összeesküvést követő vásáron délelőtt meg is álltak a koplalást úgy, hogy valóságos kacagás volt azt nézni, délután pedig habzsolgattak aztán úgy, hogy siralom volt azt látni. De ezenközben — hogy az operette még

nevetségesebb legyen — ökökre szoritott kezekkel csak verték tovább a vásártér kapuit s a mellüket, hogy így! meg amúgy! Majd megmutatjuk mi, hogy könyörögve jöttök hozzánk ti, nélkülünk éhen haló ungarok!

Hanem ez a krampusz-prikulics viselkedés teljesen kacagtatóvá akkor vált igazán, amikor az ezen kérdés megbeszélésére összehívott magyar értekezlet egyszerűen és úgy tért felette minden intézkedés nélkül napi-rendre, mint valami tökéletesen ártalmatlan, semmi komolyságra se méltó mumus-stikli felett.

És összeszorított ökleiket, összevont szemöldökeiket szétterpeszték vala a krampuszok s máig még a Lucaszék-faragással is felhagytak s vásárolták a magyar „bestiákat” talán nem „vigan”, de árban mindig magasabbban is, pedig a romániai sorompókat nem nyitották meg, az élősúly szerinti adásvevést nem változtatták meg s a fogyasztási adót se el nem törölték, se át nem hárították az eladóra, sőt halvány reménysugárt se nyújtottak mindezeknek valaha bekövetkező megvalósulására.

A prikulicsok óriásivá felfújt hólyagja tehát kipukkadt s csak ártalmatlan szél jött ki belőle; a krampuszok óriásinak feltüntetett hegye tehát csakugyan vajudott, de csak — egeret szült, a mely hogy újra próbál majd farkára göcsöt kötni, az nem lehetetlen, bár a fiaskó jelenleg elég tökéletes arra, hogy ettől a kedvét elvegye.

Am Gabányi szerint: „Elégedetlen az ember Mindig úgy van jól neki, ahogy nincs — és úgy nincs jól neki, ahogy van.”

Hát csak tessék majd újra pl. farsangi tréfát rendezni! Én meg vagyok győződve, hogy az, az illetékes magyar tényezőket készen találja. Mert ha mi magyarok nem sokan tudunk is angolul, azt mi is mindnyájan tudjuk és valljuk, hogy: an ounce of prevention is worth a pound of cure — egy lat elővigyázat fölér egy font huncutsággal. M. K.

A vetések állásáról a földmivelésügyi miniszter kiadta újabb jelentését. Az a mezőgazdasági állapot azonban még december 31-ről szól s azóta nagyot változott a világ. A hó, mely az új év első napján óhajtván, de már-már — a tudós leveli bekák jóslásai következtében atig remélve, kezdett hullani és napokon és éjszakákon hullott, beborította a vetéseket, megadta az annyira kívánt jó meleg hótakarót. De volt is rá szükség, mert a közvetlenül nyomában járó 16—20 fokos hidegek még a fejlettebb növényzetben is sok kárt tettek volna. Így a jótékony takaró alatt meg vannak ova a farkasordító, dermesztő hidegtől. A hivatalos általános jelentés nem mindenütt vonatkozhatik hazarésünkre is. Még a hó előtt láttunk az Aranyos vidékén és a Maros szögében ritkás és satnya buza- és rozsvetéseket. Igaz, hogy a kis földmivelők földjein volt, a hol a fölitalaj megpiszkálásából áll a szántás, kevés és rossz maggal történik a vetés és ereje vesztett ganajjal a trágyázás. Mikor fog már ez a földet prédáló és mégis zsaroló gazdálkodás nálunk megszűnni? Van-ak azután Kolozs- és Alsó-Fehérmegyében is ki nem elégitő, ritkás, foltos buzavetések. Milyen lesz az ideai termés? Ki jósolgatna most, ha nem ha az állatok beleiből? Még minden veszelő, még minden baj hátra van. Az minden-esetre már jó, hogy hótakaró van, a mi annyi évig hiányzott. És az alföldi gazdák azt tartják, hogy „nagy hó: nagy termés.”

De hogy a termés milyen áron fog értékesülni, az elé nem kevesebb érdeklődéssel és aggódással néz a gazda. A jó árat nem hozza meg a jó termés. Sőt. De a mint sokszor keserűen tapasztaltuk: a gyöngye termés sem. Már most élénken foglalkoztatja a szakörököt ez a döntő fontosságú kérdés, a melynek megoldása részben az ujonnan megkötendő kereskedelmi szerződések földadata lesz.

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszaradt

amerikai tölgyfaparkettek,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen üpület-asztalos munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Hazai gyártmány!

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapítottatott 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányú és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-helyiségében, valamint minden helybeli és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai gyártmány!

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkát, de különösen butorokhoz szükségeltető márványlapokat. magyar, francia, belga, olasz és szept márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöztetnek. — Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Földy Antal utóda Kolozsvárt, Ferencz József-ut 58. szám. (475.)

A magyar gazdaközönség és gazdaképviseletek is állást foglaltak már ebben a kérdésben. Most az osztrák agráriusok is 16 pontban megformulázták a maguk kívánságait, melyek lényegükben megegyeznek a mi kívánságainkkal is. A „Centralstelle für Wahrung der land- und forstwirtschaftlichen Interessen Österreichs“ által összeállított 16 sarkalatos elvből a lényegesebbek a következők:

Az új vámtarifa akként szabandó meg, hogy minden mező- és erdőgazdasági termék, a mely a belföldön előállítható és a melynek vámvédelemre szüksége van, teljes mértékben részesüljön is abban. Vagyis a most fennálló egység és szerződéses tarifa helyébe a minimális és maximális tarifára oszló autonóm kettős tarifa lépne

Erdő- és mezőgazdasági nyersanyagok kiviteli vám alá ne essenek.

Az őrlésre szánt gabona részére Magyarországon fennálló szabadraktárak beszüntetendők és vámháló gabonaneműek és liszt számára nem engedélyezendő.

A monarchia határai az állategészségügyi rendszert szempontjából Európán kívüli országok és Balkán-államokból esetleg Szerbiából és Romániából behozandó élő állatok elől állandóan elzárandók.

Minden eszköz fölhasználásával törekedni kell arra, hogy a német birodalommal egyezés jöjjön létre a tengerentúli verseny, különösen az amerikai Enyesült-Államok konkurenciája ellen, fentartása mellett azonban a termelési viszonyok különbözősége folytán fennálló közbeeső vámvonalaknak s oda kell hatni, hogy ilyenféle megegyezés jöjjön létre a tengerentúli konkurrencia ellensúlyozása szempontjából egész Középeurópában.

A gabona- és lisztneműek piacán a fedezetlen határidőzlet eltörölendő.

Szűnjék meg minden a külföldi termékek be- vagy átvitelét könnyítő vasuti-tarifája szabály; ezeknek a helyébe belföldi termékek kivitelét könnyítő kedvező tételek alkotandók. Nemzetközi uton törekedni kell arra, hogy a kettős valuta hozzássék be és a fedezetlen határidőzlet eltöröltessek.

Ezek nagyjában megegyeznek a mi kívánságainkkal is, de nekünk vannak speciális kívánságaink Ausztriával szemben is. És ezeket bizony nehéz dolog az osztrák agráriusoktól kicsikarni.

*** Felhívás.**

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« által rendezendő tejelési verseny programját és tudnivalóit alább közölve, felkérjük a versenyre bejelenteni óhajtó állattenyésztő gazdákat, hogy az alábbi feltételek szerinti bejelentéseiket az »Erd. Gazd. Egylet« titkári hivatalánál, Kolozsvárt, Deák-Ferenc-utca 111. sz. alatt — 1901. február hó 1-ig adják be.

A verseny rendezésére kiküldött bizottság.

A verseny tervezte.

1! Az Erdélyi Gazdasági Egylet 1000 koronát tűz ki tisztavérű magyar-erdélyi szürke fajta fejős tehenek tejelési versenyére.

Ha három versenyzőnél több jelentkeznek ez esetben a díj felosztását az egylet igazgató-választmánya fenntartja magának.

2. A versenyen részt vehet az erdélyi rész bármely tenyésztő gazdája, aki egy vagy több csoportban 6—6 saját tenyésztését, vagy olyan vásárolt tehenet jelent be, a mely leg- alább egy esztendő óta birtokában van.

3. A verseny csak abban az esetben tartatik meg, ha legalább három versenyző istálló jelentkezik.

4. A versenyre bejelentett teheneket az Erdélyi Gazdasági Egylet megsemmisíteti és esetleg lebélyegezteti, ha a versenyre elfogadja.

5. Egy tenyésztő csak olyan tehenekkel versenyezhet, melyek egy év leforgása alatt leborjaznak. Az egy bejelentő által bejelentett tehenek egy istállóban tartandók.

6. A verseny kezdődik 1901. év március hó 1. napján és tart 2 évig.

7. Az egyes versenyző csoportokban akkor kezdődik a verseny, mikor legalább egy-harmada a teheneknek leborjazott — A próba-fejések két hetenként tartatnak az Erd. Gazd. Egylet kiküldötte jelenlétében. Az egyes próba-fejések napjait a tulajdonos és az egylet kiküldötte közösen állapítják meg,

8. A borjú által kiszopatott tej mennyisége nem vétetik tekintetbe,

9. A próbafejések alkalmával a reggeli, estéli és esetleg a déli fejés eredménye összesen vétetik számításba, a bejelentő tartozik az Erdélyi Gazdasági Egylet megbízottja által a reggeli és estéli tejből külön-külön (valamennyi a próbafejésben résztvett tehen összeöntött tejből) vett mintát saját költségén az Erdélyi Gazdasági Egylet által kijelölt kísérleti állomásnak beküldeni. A próbafejések eredményéről felvett jegyzőkönyvet a bejelentő vagy megbízottja aláírni tartozik, esetleges megjegyzéseit a jegyzőkönyvbe felvéteheti s ezeket illetve előterjesztését az Erdélyi Gazdasági Egyletnek 3. nap leforgása alatt beküldi.

10. Az összes próbafejések alkalmával fejt tej mennyiség összeadtván, elosztatik a próbafejések számával, az így kapott összeg pedig elosztatik a bejelentett tehenek számával s a versenydíjat az a tenyésztő kapja, a kinek bejelentett tehenek a legnagyobb átlag tej mennyiséget adták.

A próbafejések eredménye egyenként jegyeztetik fel és az elmúlt két hétre ez tekintetik átlagol.

11. Ha két, avagy több versenyző istálló egyenlő eredményt mutat fel, a díj a jobb minőségű tejet beküldő pályázónak adatik ki. A verseny idején történt takarmányozás hí leírását a bejelentők legkésőbb két hónappal a verseny befejezte után az Erdélyi Gazdasági Egyletnek elküldeni tartoznak Ezt a kimutatást a bejelentő azzal a kijelentéssel írja alá, hogy az abban foglaltak az igazságnak mindenben hűen megfelelnek.

12. A próbafejések ellenőrzésével megbízottat a bejelentő a legközelebbi vasuti állomástól a próbafejés helyéig és visszazállítani tartozik.

* — A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1900. évi december hó 31-én. December havában ködös és részben csapadékos időjárás uralkodott; helyenkint havazott is, úgy, hogy néhol már december közepe táján a vetéseket hótakaró fedte. Az Alföldön azonban csaknem egész december havában enyhe időjárás volt, minek következtében számos gazdaságban az ugarolást is folytathatták és be is fejezték.

Az enyhe időjárás hatása alatt a növények csaknem kivétel nélkül jól keltek, tűrhetően és jól gyarapodtak s általában kielégítően is kerültek hótakaró alá, mely az utóbbi napokban beállott országos havazás következtében meglehetősen erőssé is vált.

A hótakaró a vetésekre kétségtelenül nagyon jó hatással lesz, azonkívül, hogy a még több helyen mutatkozó egereket és férgeket is bizonyára erősen meg fogja tizedelni.

A jószág mindenütt istállóba került, takarmányhiányról szörványosan azonban már most panaszkodnak s e miatt a szalastakarmány is néhol nagyon megdrágult.

A külső munkálatok leginkább az erdőkre, trágyahordásra és szőlőföldök rigolirozására szoritkoznak.

— **Gazdasági tanfolyam.** A földművelésügyi miniszter segítségével múlt évi november s decemberben Választon rendezett háziipar tanítással összekötött gazdasági tanfolyam e hó 6-án fejeztetett be szép közönség jelenlétében. A tanfolyam idején készült mintegy 200 darabnyi vesszőfonó-ipari termék-kiallítás kedvezően méltattatott. Ugy a készült tárgyak, mint készítésre használt eszközök a tanfolyam földműves tanulói között osztattak ki. Végezetül a hálás tanítványok következő sürgönyt küldték Darányi miniszternek: „Tanfolyam bevégeztével hálánkat küldjük Nagyméltóságodnak! Téli foglalkozást tanultunk: téli kenyeret nyertünk! Isten áldja meg. Válaszati gazdák.“

— **Az erdélyrészi megyék komlótermelése 1900. évben.** Múlt év az 1899. évnél jobb volt a termést illetőleg, a mi kevésbbé mondható az értékesítésre. Itt a komlós kertek területe 22 megyében 313 k. hold, 1009 ööl volt, (617 535 k. hold = a zárjel közt levő számok az egész ország összegeit jelentik). Kat. holdanként 340 kg. (393) termelt; legtöbb termés Kolozs-Borsán 770 (1899-ben 780) kg. s legkevesebb 104 (1899-ben 100) kg. volt. Össztermés: 1064 kg. Az értékesítés így állott: 100 kg. komlóért fizettek az öszön átlagban 192-51 k.-t (1899-ben 112-60 k.-t, odaát 186-72 k.-t), legnagyobb ár volt: 260 (1899-ben 320) korona, legkisebb 120 (1899-ben 30) korona. Múlt év végén az erdélyrészi komlónak 10%-a még eladatlan volt. Komlótermeléssel 216 gazda foglalkozott. —r.—s.

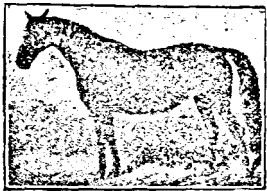
— **Országos buzakiállítás.** Az OMGE. növénytermelési szakosztálya nagyfontosságú kérdést vet fel az e hó 19-én tartandó ülésén s igyekszik azt meg is valósítani. Ez az országos buzakiállítás kérdése, mely jóformán minden évben foglalkoztatta a gazdaközönséget, de megvalósításához ez ideig nem jutott. A kiállítás célja, hogy a termelők a hazai buza nemesítésére buzdittassanak, másrészt pedig, hogy a kiállítás kapcsán vegyelemzések és sütőpróbákkal a magyar buza minőségének a fejlődését és fejlesztését állandóan ellenőrizni és irányítani lehessen. A szakosztályi ülésen a kérdés előadójá Rubinek Gyula, az OMGE. ügyvivő-titkárja lesz.

— **Lentermelés Udvarhelyvármegyében.** Ahoz értő szakemberek évekket ezelőtt kijelentették, hogy e vármegyének területén talaj- és éghajlati viszonyainál fogva, legjövödelmezőbb a lentermelés. Kísérletek is történtek s főnyes bizonyíték áll ma már a szakemberek nyilatkozatai mellett. A két Oláhfalu határában kitűnt, hogy a vármegyében a lenből

H I R D E T É S E K.

Eladó 2 igen szépen fejlődött tarka mén csikó,

apja mindkettőnek 302 számú Conversano Mima, anyja szintén tarka színű Radomans, egyik 150 cm. magas barnás tarka, másik 133 cm. magas sötétpej tarka, egyik 1901. tavaszán lesz 2 éves, a másik ugyanekkor 1 éves.

Áruk 400 frt.

Megtekinthetők **Sepsi-Zalánban**

Szabó Dénes, ev. ref. lelkésznél,

posta, vasut és távirat állomás

Sepsi-Bodok

Háromszék megye.

(550)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása 400,000 kor

Alapítványok és üzletrészekben 1.200.000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

(495.)

Elsőrangú műkiállítás.

(366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr., gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap

délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

München és Salzburg.

A t. cz. Gazdaközönség figyelmébe!

Van szerencsém a közelgő idény alkalmából *gazdatiszteket, szeszfőzőket, gépészeket*, valamint e szakmába vágó alkalmazottakat minden díj és költség nélkül ajánlani.

KRAKAUER ÁRMIN,

mezőgazdasági személyzet elhelyező intézet,

(504) Budapest, Váci-körút 19.

Sz. 463—900.

Haszonbéri hirdetemény.

Az erdélyi róm. kath. Status kolozsmonostori uradalmához tartozó, s Bogártelke község határán levő 327 kat. holdnyi földbirtok, a hozzá tartozó lak- és gazdasági épületekkel és lisztelő malommal együtt **1901. márczius hó 1-től kezdve 1907. évi február hó 28-ig** a 757—896. közjegyzői sz. átiratban foglalt feltételek mellett, írásbeli versenytárgyalás útján **haszonbérbe adatik.**

1. Alapul vétetik a jelenlegi 4000 korona évi haszonbér.

2. Az erre vonatkozó ajánlatok **1901. január hó 28-nak délelőtti 11 órájáig** a megígért évi haszonbéri összeg 10%-nak bántpénzzül leendő csatolása mellett, — határozottan kifejezve azt, hogy ajánlattevő a versenytárgyalási- és haszonbéri feltételeket ismeri és elfogadja, — az erdélyi róm. kath. Status méltóságos igazgató tanácsához Kolozsvártt, Szentegyház-utca, nyújtandók be.

A versenytárgyalási és haszonbéri feltételek az uradalmi intéző gondnokságnál Kolozsvártt, monostori kertület, fő-utca 16. sz. alatt megtekinthetők és lemásolhatók.

Kolozsvártt, 1901. január hó 5.

(552.)

Az uradalmi intéző gondnokság.

ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET KOLOZSVÁRT.

Szám: 449.—I.—86.

1900.

Eladó, esetleg bérbeadó belső telek!

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« tulajdonát képező kb. 13 kat. hold terjedelmű kolozsvári pata-utcai (Hunyadi-tér és nagy kaszárnya mellett) — jelenleg állami faiskolául szolgáló és 3—4. osztályu lakással ellátott **belső telek** 1901. évi október hó 1-től kezdve, egy kat. hold kivételével, egy egészben, vagy esetleg részletekben is

eladó, esetleg bérbeadó

(rövid felmondással).

Bővebb felvilágosítást ad alólirott elnökség.

Az erdélyi gazd. egylet 1900. november 28-iki ig. vál. ülésének határozatából.

Szabó József,

egyl. elnök.

(523.)

Tokaji László,

egyl. titkár.

Tenyésztőknek fontos!

(425)

„GLORIA“ lovaknak erőtakarmánya, betegségektől megóv, a lovakat erőben és tüzesen tartja.
„GLORIA“ szarvasmarháknak fűszerszám, elősegíti az emésztést, tisztítja a vért, emeli a tejhozamot
„GLORIA“ serték-táp- és hizlalópóra, az étvágyat ingerli, hus- és zsírképződést siettet
„GLORIA“ tehének tejpora, a tejkiválasztást előmozdítja, a tejhibákat eltávolítja.

Egy nagy csomag ára 1.20 kor., egy kis csomag ára 0.70 kor., 5 kilos postacsomag 5 kor.

BARTHEL-FÉLE TAKARMANYMÉSZ nélkülözhetetlen takarmány pótlék fiatal, tejelő, vemhes és esontbeteg állatoknak 5 kilos postacsomag 2 kor., 100 kilos 22 kor., Bécsből.

Barthel Mihály és Társa, Bécs, X.

Magyar Levelezés.

RENKIVÜLI ÁRLESZÁLLÍTÁS!

A magyar gazdasági irodalom színe-java leszállított áron csekély havi részletekre.

A szarvasmarha és annak tenyésztése. Irta *Tormay Béla*. Számos a szövegbe nyomott ábrával. Ára 4 kor. **Pabst kalauza a szarvasmarhatenyésztésre,** Magyarországot érdeklő jegyzetekkel ellátta *Galgóczy Károly*, 10 könyvmatu színezett ábrával s a szövegbe illesztett 52 fametszettel, ára 10 kor. **Részletes állatkór és gyógytan,** különös tekintettel a járványos kórokra s az állatorvosi rendszertre. — Állatorvosok, valamint tisztí orvosok s miveltebb gazdák számára. Irta *Dr. Zlamál Vilmos*, ára 11 kor. **A juh és gypju ismertetése** Számos a szövegbe nyomtatott ábrával. Irta *Dr. Rodiczky Jenő*, ára 4 kor. **Tyukok és egyéb szárnyas-állatok** tojásai mesterséges kiköltéséről. Angolul írta *Cantelo W. J.* Magyarra fordította *Oetli Róbert*, kivonatos német fordítása után *Grubiczy Géza*, ára 60 fill. **A larcmlitenyésztés.** Irta *Grubiczy Géza*. Negyedik átdolgozott kiadás, 72 a szövegbe nyomott ábrával. Két csinos vázsonkötésben, ára 3 kor. 60 fill. **A takarmányozás gyakorlata.** A takarmányneműek előkészítése az etetésre különös tekintettel a takarmánybesavanyítás legújabb haladására. Irta *Brümmer J.* Fordította *Krick Aladár*, ára 4 kor. **A takarmánytermesztés kézikönyve.** Tekintettel a takarmánynövények történetére, élettanára, betegségeire és ellenségeire, valamint a takarmányozásra. Irta *Dr. Rodiczky Jenő*. Második olesó kiadás, ára 3 kor. **A gazdasági haszonállatok okszerű takarmányozása.** Irta *Wolf E.* Fordította *Kossutány Tamás*, ára 4 kor. **A csalamádé és egyéb takarmányok művelési és besavanyítási módjai.** Irta *Lecautenu Ede*. Fordította *Ordódy Lajos*, ára 4 kor. **A fű-féle takarmánynövények és természetük.** A szöveg közé nyomott 46 képpel. Irta *Szilassy Zoltán*, ára 4 kor. **A buzavetömag nemesítéséről.** Irta *Kenessey Kálmán*, ára 1 kor. 20 fill. **Az ipari és kereskedelmi növények ismerete és termesztése.** Irta *Dr. Sippi Rodiczky Jenő*. Két kötet, ára 4 kor. 80 fill. **Szilkes talajok öntözése és alagsóvezése.** Hilgard után fordította *Treitz Péter*, ára 2 kor. **A dohánytermelés és kezelése.** Irta *Práznovszky Ágost*. A szövegbe nyomott ábrával, ára 2 kor. **Répatermelés.** Szerzője az országos gazdasági egyesület által kiírt pályázat nyertese. *Rovara F.*, ára 5 k. 20 fi. **A burgonya termelése.** Irta *Szalay János*. számos fametszetű ábrával, ára 3 kor. **A lentermelés és kikészítés** kézikönyve. Irta *Bahay Dezső*, ára 2 kor. 40 fill. **Kendertermelés.** Irta *Bakay Nándor*, ára 3 kor. **A gyümölcsértékesítés és gyümölcstermelés emelése.** Irta *Semler Henrik*. Fordította *Gamaul Vilmos*. A szövegbe nyomott ábrával, ára 2 kor. **A konyhakertészet.** Irta *Baranyay István*, ára 4 k. 40 fill. **A kertészet általános kézikönyve.** Kertészek, kertkedvelők és mezőgazdák számára. Irta *Jäger H.* A negyedik bővített kiadás után fordította és a hazai

viszonyokra alkalmazta *Benes János*. Második magy. kiad., 252 fametszvényen, ára díszes vázsonkötésben. 8 kor. **A trágyakezelés népszerű kézikönyve** Magyar gazdák számára. Irta *Kenessey Kálmán*, 1 kor. **Szőlőink ujjaalakítása** amerikai szőlőfajok segítségével. Irta *Molnár István*, a budai vinczellérképezde igazgatója, ára 2 kor. 40 fill. **A szőlőművelés és borászat kézikönyve.** Irta *Molnár István* 159 ábrával, 3-ik kiadás, ára 8 korona, kötve 9 kor. 60 fill. **A szénkéneg alkalmazása.** Phylloxera elleni védekezésről. Irta *Rohoz Zoltán*, ára 3 kor. **A rózsatenyésztés** a szabadban és cserepekben. *Ötö* ily című munkájának teljesen átdolgozott második kiadásából fordította *Benes János*. Tíz képtáblával. Vázsonkötésben, ára 1 kor 80 fill. **Alapos utmutatás a szeszgyártás üzletéhez.** Irta *Mittebauer Frigyes*, ára 2 kor. **A gazdasági szeszgyártás** kézikönyve. Számos a szövegbe nyomtatott ábrával. Írták *Dr. Kossutány T.* és *Lásár L. Pál*, ára 7 kor. **A városi hulladékok értékesítése és a komposzt-készítés.** Irta *h. Gothard Sándor*, ára 3 kor. **Az okszerű borászat népszerű vezérfonala.** Irta *Molnár István*, ára 1 kor 20 fill. **Tejgazdaság.** A jelen idő követelményeinek megfelelő tejgazdaság. Irta *Kirchner Vilmos*. Fordította *dr. Szentkirályi Akos*, ára 4 kor. **Az aratás és betakarítás** segédeszközei. Számos a szövegben nyomott ábrával. Irta *Lásár L. Pál*, ára 3 k. 60 fill. **Egyszerű és kettős gazdasági számvitel** (könyvvitel) alapvonalai. Irta *Sporzon Pál*, ára 5 kor. 60 fill. **Mezőgazdasági üzemtan** tudományos és gyakorlati alapon. Vezérfonal gazdaságok megalapítása, felszerelése, berendezése és kezelése körül. Irta *Sporzon Pál*, ára 4 kor. **Gazdasági becsléstan.** Vezérfonal szántóföldek, rétek stb., valamint egész gazdaságok és fölszerelvényeik értékbecsüléséről. Irta *Sporzon Pál*, ára 4 kor. **Jószágaink rendezésének fontosabb kérdéseiről.** Irta *Schmiat József dr.* Az orsz. magy. gazd. egyesület által a »Lykae-féle pályadíjjal jutalmazott gazdasági munka, ára 2 kor 60 fill. **A hitelszövetkezetek** mint eszközök a falusi népség bajainak elhárítására. Gyakorlati utmutatás az ily szövetkezetek alakítására. Irta *Raiffeisen F. W.* Fordította *dr. Szabó F.* és *Polya J.*, ára 2 kor. **Az állami italmérsi jövedékről** szóló összes törvények és rendeletek gyűjteménye és magyarázata. Irta *Osváth Imre*, ára 4 kor. **A vizsla idomítása.** Irta *Fónagy József*. Függelke a beteg ebek gyógykezelése. 2. javított és bővített kiadás, képekkel, vázsonkötésben, ára 6 kor. **A vizsla parforce idomítása.** Oswald és Wörz módszere nyomán írta *Mika Károly*. Képekkel, vázsonkötésben, ára 2 kor. 40 fill. **Az angol vi-sla és fajbéli tiszta tenyésztés.** Irta *Kynophil*

Kiadja az orsz. magyar vadászati védegyelet. Négy képpel, ára 4 kor. **Magyar-német és német-magyar Vadászmuészótár** és magyarázata, ára 1 kor. 60 fill. **Vezérfonala** a gazdasági fanevelés, szaporítás és rendezés, valamint a kiültetett fák évenkénti kezeléséről. Irta *Fuksz Emil Uj*, olesó kiadás, ára 50 fill. **Halaink és haltenyésztésünk.** Vitéz-féle pályamunkák 1867 re. Három részben: *Kriesch János*, *Kenessey Albert* és *Tasner Dénestöl*. Közreboesajtja a m. t. Akadémia, ára 3 kor. 20 fill. **A mezői munkásviszonyok** hazánkban. Irta *Milthoffer Sándor*. A m. t. akadémia által az Első Magyar Általános Biztosító társaság díjjal jutalmazott pályamunka. ára 6 kor. **Növénytan.** Felsőbb tanintézetek és magánhasználatra. Irta *Prantl K.* Fordította *Páter Béla* és *Lass Samu*. 336 a szöveg közé nyomott ábrával, ára 6 kor. **A mezőipar** nemzetgazdaságtani elmélete. Irta *Roseher Vilmos*, ára 2 kor. **Törvényszéki állatorvostan** állatorvosok és gazdák számára. Irta *Eisenmayer Sándor*, ára 2 kor. 80 fill. **Táblázatok** az ásványok meghatározására. Írták *Kobal-Zimonyi*, ára 2 kor. **A gazdasági válság.** *Pölya Jakab*tól, ára 7 kor. **A házi állatok bonczana.** Irta *Dr. Szabó Alajos*, ára 8 kor. **A jelen idő követelményeinek megfelelő tejgazdaság.** *Kirchner Vilmostól*, ára 4 kor.

Gazdákat érdeklő törvények:

Az állategészségügy rendezéséről szóló 1888. évi VII. t.-cz., ára 80 fill. **Az állategészségügy** rendezéséről szóló t.-cz. végrehajtására vonatkozó összes rendeletek gyűjteménye, ára 2 kor. 40 fill. **Az új cselédtörvény** (1876. XIII. t.-cz., ára 60 fill. **Dohányjövédéki törvények** (1887. XLIV. t.-cz. és törvényesített szabályrendeletek módosításáról, ára 40 fill. **Az új erdőfövény** (1879. XXXI. t.-cz.), ára 1 kor. **Fegyveradó törvény** (1883. XXIII. t.-cz.), ára 30 fill. **A halászatról** (1888. XIX. t.-cz.) 60 fill. **A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről** (1898. XXIII. t.-cz.) 60 fill. **Ipartörvény** (1884. XVII. t.-cz.), ára 60 fill. **Az állami italmérsi jövedékről** szóló 1888. XXXV., XXXVI. törvények, ára 80 fill. **Az állami italmérsi jövedékre** vonatkozó rendeletek gyűjteménye I. rész 1 kor 20 fill. II rész 1 kor 20 fill. **Közutakról s vámokról** szóló 1890. t.-cz., ára 2 kor. **A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről** (1894. XII. t.-cz.) 1 kor. **A munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról** (1898. II. t.-cz.) 60 fill. **Az új vadászati törvény**, ára 24 kor. **Ugyanaz magyar-német nyelven**, ára 60 fill. **A vízjogról** szóló 1885. XXIII. t.-cz., ára 1 kor.

Ezen könyvek egyenkint rendelve csak a rendes bolti áron kaphatók. Nagyobb megrendelésnél a következő árleszállítást nyújtjuk: 60 koronn bolti áru könyvet 36 koronáért, 100 korona bolti áru könyvet 50 koronáért, 100 koronán felül egyszerre megrendelve szintén 50% kedvezmény. A havi részlet a rendelt összeg-tizenkettedrészre. Az első részlet a szállításkor utánvétetik.

Egy-egy könyvből egyszerre csak egy példány rendelhető,

A cég fentartja magának a jogot hogy azon könyveket, melyek készletei bizonyos mértékig elfogynak, a megrendelésekből utólag kizárja.

Megrendeléseknél kérjük az itt látható rendelőlapot kitölteni és aláírva hozzánk beküldeni.

Gárdonyi és Társa könyvkereskedése Budapest, VII., Miksa-utca 8.

Ezen árleszállítás csak 1901. évi február hó elsejéig marad érvényben.

(535.)

Levágandó és borítékban alanti cégnek beküldendő.

T. Gárdonyi és Társa cégnek

Budapest, VII., Miksa-utca 8.

A fenti előrajz alapján megrendelem a következő műveket:.....

..... kor. bolti ár helyett koronáért
fizetendő koronás havi részletekben a szállítástól kezdődőleg a **Gárdonyi és Társa cég pénztáránál** Budapesten mindaddig míg a művek teljes ára törlesztve nincsen és kérem a könyvek megküldését. Fogóban áll a cégnek az esedékes és le nem fizetett részleteket, portóköltés hozzászámítása mellett, postai megbízással bevonnai. A részletek be nem tartása az egész számla összegét esedékessé teszi, Az első részlet a szállításkor utánvétetik.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

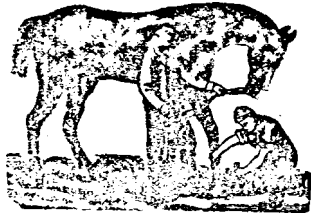
Részletes árjegyzék kívánatra ingyen.

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. Józsefhez Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbínol

1 palack frt 6— 1/2 palack frt 3.50.
Eltávolít mindennemű kővést és zsíros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metámalott és gyenge inakat, eltávolít és tönkretesz minden csomót az izmokban és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epehajoknál, csülökdgaganatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, Jaganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

HOTTER'S

állatgyógykészítményei

a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem éettek. Raktárak a gyógyszerházakban és drogériákban.

Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL városi gyógyszerháza** Budapest városházater, **Dr. Egger Leó és Egger J. Nádor gyógyszerháza** Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza** Budapest VI. Király-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öregkorig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradsalmakra és vontatásra képesíti. A túleröltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora

1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólika elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kólika és hűgy felakadás, szarvasmarhánál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

Hotter-féle Agril táppora

lovak és szarvasmarhákak, 1 csomag 80 kr.

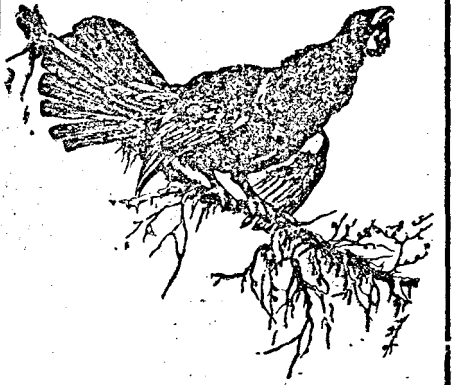
Kitűnő potlek a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

1 téglő 2 frt. 1/2 téglő 1 frt. 20 Feltűnőhatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitömését. Vadászati Tropheák csinos kivitelben és agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor
állatkitömő-praeparatorjuma
KOLOZSVAR, Unió-u. 15.

A kitömött állatoknak nincsen semmiféle veszélyes kigőzölgésük, tehát szobában is tarthatók. Ujdonság! Madarak kitömése relif-kép alakjában. Érdeklődők szívesen fogadtatnak.

(486.)

ACETYLEN.

Klemm & Novák Kolozsvárt

szállít oly Acetylen-készüléket, mely minden igényeknek megfelel. Ezzel az összes hiányok pótolva vannak.

Fővetkező tulajdonságokért kezeség vállalatik: **explodálási biztonság, önműködő és gazdaságos gázfejlesztés, utóérhetetlen tiszta és gyors utántöltés, szolid kivitel és egyszerű kezelés.**

Saját szabadalom Európa és Amerika legnevezetesebb államaiban.

Ajánlanak továbbá **Acetylen-berendezések kivitelét, minden nemből és nagyságban.**

(Prospectusok, elismerő levelek, költségvetések ingyen és bérmentve.)

Prima Carbíd minden időben napi áron szállítatik. **Ércnyomdai munkák** minden faja. réz, sárgaréz, cink, alpaka stb.-ben rajz vagy modell után gyorsan és olcsón készíttetik.

A bevezetési szakmában jártas, szolid képviselők kerestetnek.

(549)

HAZAI IPAR!

Wein Károly és Társai

szövőgyár, KÉSMÁRK

(536.)

elismert hirneves

Szepességi Vászon

és **Damaszt áru**

minden nagyobb üzletben kaphatók.

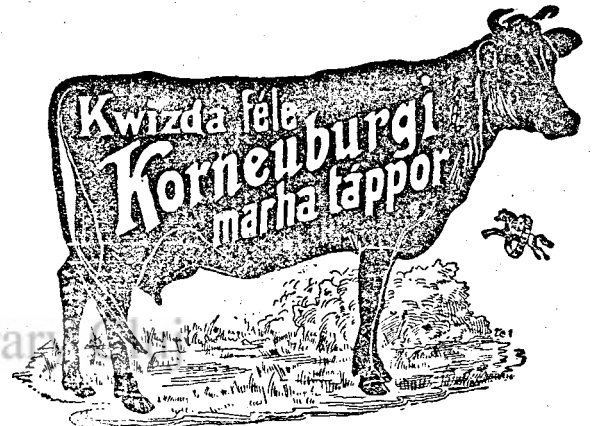
Gyáraiból származó minden darab áru

ezen védjeggyel van ellátva.

HAZAI IPAR!

Kwizda-féle Korneuburgi marha táppor.

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tejhoram fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40, fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogueriákban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

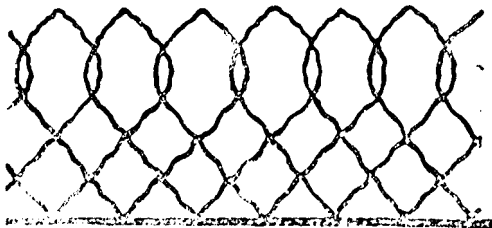
cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítónál, **körgyógyász Korneuburg, Bécs mellett.**

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 16. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher rosták **Backer-féle** rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és ezinszövetek, **Kruppa-sodrony szegélyzetek**, acéls tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különböző mintákban, fakteretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-törők. Képes árjegyzekkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

Eladó elsőrendű szőlő-ajtványok

Miniszteri szokványminőségben

és kitűnő

asztali O- és UJ hegyi borok

nagy mennyiségben!

Gyökerez ojtványok: Bakar Piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 100 frt első osztályu. Sima zöld ojtvány ugyan ezen fajokból ezre 60 frt első oszt., mind Rupestris és Rip. portalis alanya vannak ojtva, kapható nagy mennyiségű Othelló sima vessző ezre I. oszt. 6 frt. Delevardt sima 25 frt.

Megrendeléseket elfogad:

Sándor József

Bihar-Diószegen. (480.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legközelebbben készíttetnek el.

Videki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

KIS HIRDETÉSEK

FOLYTATÁSA.

Varga Pál

czimbalmogyártónál a ki czimbalmot vesz, ingyen fog megtanulni czimbalmozni, a nála megjelent czimbalom-iskolából, tanár, avagy tanítás nélkül. S a ki egy héten csak egy órát áldoz rá naponként és nem képes fölfogni, annak köteleés vagyok visszaadni a czimbalom vételárát hiány nélkül. Üzlet: Budapest, VIII. ker. Rökk-Szilárd-utca 3. Képes nagy árjegyzék ingyen. (507.)

HREBLAY EMIL

állattenyésztési m. kir. felügyelőnél GÖDÖLLÖN. A pénz előleges beküldése mellett megrendelhetők: Baromfi hizlalás 1 K. 50 fill. Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 K. — fill. Tyuktenyésztés 2 K. — „ Lud és kacsá teny. 2 K. — „ Pulyka tenyésztés 1 K. 60 „ Baromfi és tojás értékesítő szövetségekről 1 K. 60 fill. Egyszerre megrendelve e hat munka csak 8 korona. (510.)

(443.)

Első egyedüli magyar zongoragyáros **THEK ENDRE**. Főraktára: Budapest, Ullői-ut 66 a gyárban; fiókraktára: Kolozsváron, Unió-utca 12. sz. **Parkas Ödön** igazgatónál. (450.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-utca 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

Bellán Máttyás, Bács-Csében. Kender- és kötélárúipartelep. Készít: kéve- és portiókötteleket kézi kötözéshez, mindennemű gazdasági kötélárut. hajó-, ha-

lász és ruhaszárító-kötélet, dohány-, komló-, zsák-zsineget, lópokrócsot, gerebenezett bácskai kendert és csepűt. Tessék árlapot kérni! (517.)

Durator által a cipőtalp egyszerű bekenéssel ötször oly tartós és vízátthatlan lesz. E kiváló hazai készítmény nagyon sok takarékos embernek szerez örömet és bizonyára kevés családnál fog hiányozni nemsokára. Ara 1 és 2 korona. Póstan küldi a Duratorgyár, Budapest, Lipótkörut 3.1 k. 20 előleges beküldése után. — Kapható azonban mindenütt. (511.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyben készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb csiszolt arannyal.

Jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás! (522.)

Műfogak

(szájpadlás nélkül is) aranyban, czelluloidban és kantsukban rágásra teljesen alkalmasak

szájban fel nem ismerhető

Készíti:

Virágháty Gyula,

(518.) műfogász

Kolozsvárt, Unió-u. 22. sz.

Szőlőoltványok

és európai gyökeres szőlővesszők.

Szokványminőségben teljes jótállással, fajtisztán és minden hibától mentes. A mélyen leszállított árákról, az előleg nélküli megrendelésről s a szokványminőségűtől csak csekély részben is eltérő oltványoknak saját költségemmel visszavételéről az ingyen és bérmentve küldendő árjegyzék nyújt teljes és kimerítő fölvilágosítást.

Ripária-Portalis (valódi Gloire de Montpellier). Hupestris-Monticola (azonos és teljesen fajtiszt). Előkerítés (elősvény) csemetek. Gleditschia (Koronatövis, Krisztustövis vagy tuskéslepényfa).

Arjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. Ezen katalogus megszerzése minden birtokosnak igen érdekében áll, még azoknak is, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne nemcsak az árak jegyzéke foglaltatik, hanem számos oly közlemények, melyek a gazdának nagy szolgálatot tesznek. — Tartalmazza ezeken kívül az összes szőlőfajok leírását, termékpességét, vidékenkénti viselkedését, metszését, betegségekkel szemben ellenálló képességét és más gyakorlati tudnivalókat. Ugyasint az elősvény-telepítés rendkívüli eredményeit, melyek minden gazdára nagy előnnyel bírnak. — Cím: Zrímszéki első szőlőoltvány-telep. Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. (457.)

Fairbanks mérlegek

a legkötelesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolösúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésükkel fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetükkel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek áráinál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutára való feladás költségei már befoglaltnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. czimzandók. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR
részvény-társaság
BUDAPEST,

Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

(262.)

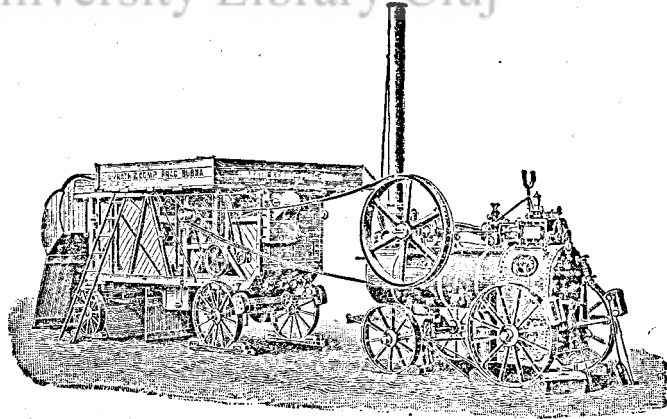
UMRÁTH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok, Budapesten, V., Váci-körút 60. sz. Kedvező árak és fizetési feltételek mellett szállítanak kitünően működő és több fontos újítással bíró **GŐZCSEPLŐKÉSZLETEKET, valamint KAZALOZÓKAT** (544.) minden nagyságban, a legmesszebbmenő jótállás mellett.

Ugyanott egytetemes és többvasu ekék, boronák, hengerek, trieurók, vetőgépek, kaszáló- és aratógépek, lógereblyék, járgányos cséplőkészletek, rosták, kukorica-morzsolók, szeeskaavágók, repavágók, darálók, takarmányfőző- és füllesztő-készülékek,

kút- és trágyalé-szivattyúk, szőlő-zúzók és borsajtók stb. rendkívüli nagy választékban, a legjobb szerkezetben, olcsó árakon beszereshetők.

Képes árjegyzék összes gazdasági gépekről kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Ipari mozgonyok 100 lóerőig

AZ AVENARIUS-FÉLE SZABADALMAZOTT

CARBOLINEUM

szőlőkarók tartósságtételére rendkívül alkalmas.

Az eljárás hatásos, egyszerű és olcsó. A karóknak ezen tartóssága nagy munka és anyagmegtakarítással jár. Egyaránt ajánlható puha és kemény karók telítésére.

A telítést legczélszerűbb télen végezni, hogy a szőlőkarók használatba vétel előtt kiszáradhassanak.

(499. I.) **Avenarius R. Amstettenben.**

Központi iroda: BÉCS, III./1.

Készséggel szolgál leírások és utmutatásokkal ingyen és bérmentve.

François Lajos és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, Fülöp Szász Coburg Gothai herceg Ő Fensége szállítói

(513.) pezsgőborgyárosok,

BUDAFOK (Promontor).

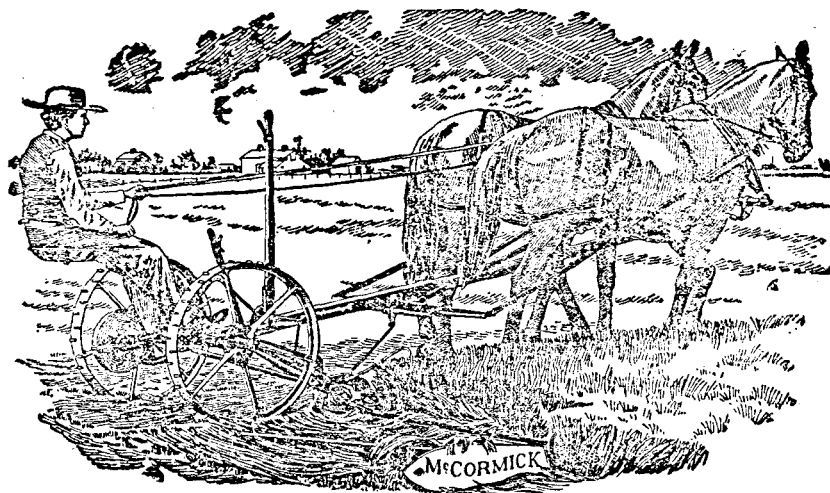
Tizenkét elsőrangú kitüntetés.

Pezsgőbpraink minden előkelő étterem és kávéház és csemege üzletekben kaphatók.

Kivánatra árlappal és ajánlattal készséggel szolgálunk.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

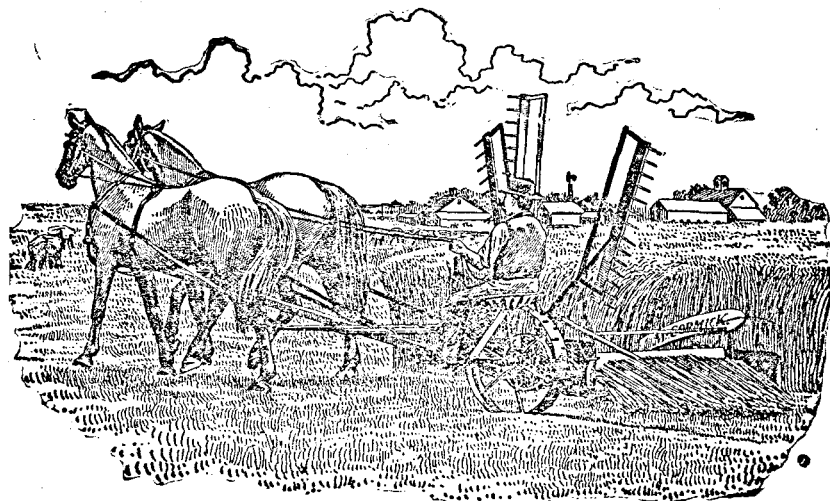
Chicagói aratógépgyár.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.
Kitünő minőség, bámulatos
munka.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 38. szám.

William J. Stillman

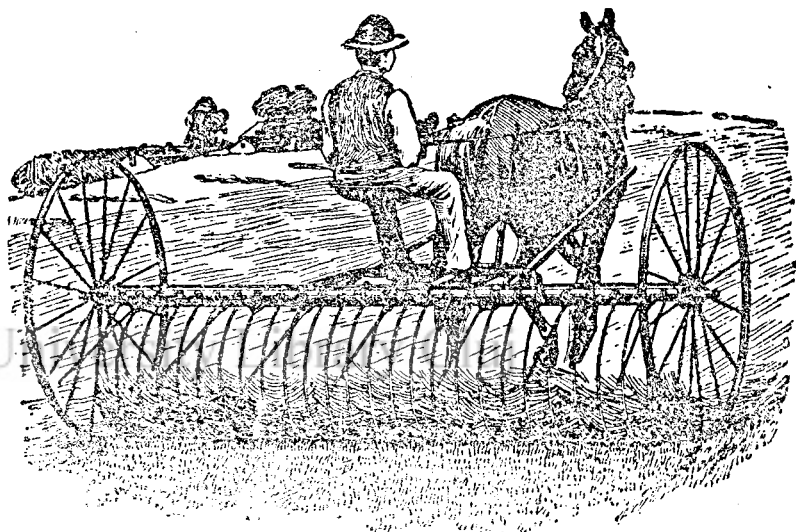
igazgató.

(408)

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve
Párisban az 1900. évi
világkiállításon.

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

